'REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURI de ANUNŢURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ maĭ dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Duminecă 32.)

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 franci, pe şese lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 173.—Anul LXVII. Braşov, Vinerĭ 6 (19) August 1904.

S'avem curagiu şi sĕ nu şovăim!

Când ne aruncăm privirile jur împrejur şi vedem feţele înspăimântate şi mult îngrijorate ale fraţilor noştri de-o sórte dintre Tisa şi Carpaţi, ne cuprinde un simţĕmênt cu totul deosebit, care face sĕ fie atins amorul nostru propriu şi mândria nóstră naţională şi ne aduce aminte de ḑicala, cu care luptătorii noştri pentru limbă şi naţionalitate se aruncau odinioră plinĭ de curagiu în învălmăşéla luptelor, ḑicala: „Ajută-ţi Române şi Dumneḑeu îţi va ajuta“.

Cel ce-şĭ pierde curagiul orĭ chiar şi capul în faţa primejdiei când ea se arată, pierde dinainte pe jumĕtate putinţa de a se lupta voinicesce contra ei şi de a-o birui.

Ce-i drept, Românii noştri o au de furcă cu despotismul de rassă, ce a ajuns peste capul lor ca un biciŭ al lui Dumneḑeu. De ḑecĭ de anĭ sunt osênditĭ sĕ vadă cu ochii lor cum causa libertăţii şi a progresului némului românesc merge tot îndĕrĕt ca racul, cum se strînge tot mai mult cercul de fier al jugului iobăgiei moderne, pe care adversarii umblă sĕ li-l arunce după gât.

Dér sĕ scie că n'am ajuns-încă la códa véculuĭ. Din potrivă nicĭodată ca în ḑiua de adĭ n'a fost dat popórelor de a dovedi amicilor şi inimicilor lor, că prin propria hărnicie ele trăiesc şi vor trăi.

Decĭ ajutăţĭ Române! Nu te teme că lacomiĭ tĕi potrivnicĭ îţĭ vor mânca ocólele clădite cu munca şi jertfa ta. N'au ei măsele pentru tréba asta. Şi o cultură ca a nóstră ce-şĭ are rădĕcina în veacurile trecute, n'ar fi în stare sĕ o înghită nicĭ chiar bălauriĭ din poveste, necum nisce ómenĭ, ca toţi ómeniĭ, carĭ pe lângă alte slăbiciunĭ omenescĭ mai au şi „hiba“ (defectul), că, nefiind capabili de a învĕţa şi alte limbĭ afară de a lor, vréu sĕ silésca tótă ţéra şi lumea sĕ înveţe limba lor şi sĕ vorbéscă cu ei numai în limba lor.

Dér ei ḑic, că nu e numai limba lor ci şi a statului. E drept, că în lege se ḑice acésta. Dér óre o lege adusă de ómenĭ póte schimba legile firei?

Legea despre care vorbim (dela 1868, numită a naţionalităţilor), nicĭ nu înţelege lucrul aşa ca toţĭ locuitorii ţĕrei sĕ înveţe unguresce, ci ḑice numai, că în administraţia statului, la deregĕtoriile şi tribunalele mai înalte, limba maghiară sĕ se foloséscă de toţi, ér în sferele mai inferióre ale administraţiei, în comitate şi comune, precum şi în şcólele poporale şi medii lasă putinţa ca cetăţenii sĕ se foloséscă de limba lor maternă. Tocmai numirea de limbă a statului dă sĕ se înţelégă, că mai trebue sĕ esiste şi o limbă, care nu este a statului, ci a popórelor ce compun statul. Cine a mai auḑit în Franţa orĭ în Italia, unde esistă numai o singură naţiune c'o singură limbă, de o limbă a statului?

Aşa-dér e cea mai mare minciună şi absurditate a pretinde că limba statului ar avé dreptul sĕ omóre celelalte limbĭ, ce-şĭ au rădăcina în firea şi viéţa popórelor statului. Nu numai că n'are drept, dér e o nebunie a crede, că statul cu forţa ar puté sĕ nimicéscă graiul viu a milióne de cetăţenĭ de altă limbă.

De un şir de anĭ se serbéză ca ḑi de sĕrbătóre decretată prin lege, ḑiua primului rege al Ungariei Sf. Stefan. Se serbéză însĕ fără ca epigonii sĕ urmeze sfatul înţelept al acestui Domnitor, sfatul ce l'a dat Sf. Ştefan urmaşilor sĕi, ca sĕ respecteze şi sĕ cinstéscă limbile popórelor ţĕrei, căcĭ numai aceste multe limbĭ, simbolul viu al némurilor de viţă trainică şi nobilă, fac puterea regatului Ungariei.

Nu atât pe legea dela 1868 se razimă dreptul de limbă şi viéţă naţională al Românilor, ci mai vêrtos pe drepturile generale ale omului şi pe drepturile neprescriptibile ale naţiunilor.

Sĕ ne ajutăm dér şi sĕ nu şovăim, sĕ nu ne descuragiăm. Opiniunea şi urările lumei culte sunt cu nisuinţele nóstre îndreptăţite. Deja în Franţa, în Italia, în Germania ba chiar şi în Rusia autocrată se ridică vocĭ amice causei şcólelor nóstre ameninţate cu desnaţionalisarea.

S'avem dér încredere în dreptatea causei nóstre, căcĭ Dumneḑeu ne va ajuta!

Revistă politică.

Braşov, 5 (18) August v.

Alaltă-erĭ a fost o *întîlnire de monarchĭ în Marienbad*. Majestatea Sa monarchul nostru s'a dus la Marienbad, ca sĕ reintórcă regelui Angliei Eduard VII visita ce i-o făcuse acesta în Viena. După obiceiurile ce sunt la curţile domnitorilor, Maj. Sa monarchul nostru ar fi trebuit sĕ reintórcă visita regelui Eduard în Anglia, însĕ din causa depărtărei celei marĭ şi pentru adêncile-i bĕtrâneţe, marii maestri ai curţilor din Viena şi Londra s'au învoit, ca reîntórcerea visitei sĕ se pótă face şi pe pământ austriac, — în Marienbad.

La întîlnirea din Marienbad cei doi monarchĭ s'au salutat în modul cel mai cordial şi s'au îmbrăţişat de două-orĭ. Suveranii s'au dus apoi la hotelul „Weimar“, unde îşĭ are locuinţa regele Eduard, în mijlocul ovaţiunilor frenetice ale unei mulţimĭ enorme.

După-ce au schimbat visitele obicĭnuite, ambii monarchĭ au făcut o plimbare în oraş, care era decorat în mod strălucit. Ei au fost aclamaţĭ pretutindenĭ de mulţime.

La prânḑul dat în onórea împĕratului, cei doi domnitorĭ au schimbat toasturĭ fórte călduróse, relevând amiciţia tradiţională, care unesce pe cei doi monarchĭ şi statele lor. Regele Eduard a mulţumit pentru visita ce i-se face şi de care este adênc şi plăcut atins. Monarchul nostru, rĕspunḑênd, şĭ-a esprimat satisfacţiunea sa cu totul particulară, că a putut saluta pe regele amic la Marienbad, căcĭ i-ar fi fost cu neputinţă de a face lunga călĕtorie în Anglia.

In préjma întêlnirei s'a dis, că acéstă întîlnire de monarchĭ n'are nicĭ o importanţă politică. Austro-Ungaria neavênd colonii peste mare, nu este direct interesată de evenimentele ce se petrec în Asia séu Africa. Totuşĭ ceva politică se va fi făcut şi la Marienbad, mai ales acum când evenimente aşa de marĭ preocupă întréga diplomaţie şi lumea politică.

*

La noi în ţéră nu s'a petrecut sĕptĕmâna acésta nimic mai însemnat. Dieta scim că s'a amânat până la 10 Octomvrie şi politica se face acum de cătră partidele maghiare numai în provincie. S'a întîmplat însĕ totuşĭ ceva vrednic de remarcat. *Camera magnaţilor ungarĭ* a ţinut erĭ la 17 August şedinţă pentru a desbate şi primi proiectele de lege, carĭ au trecut prin camera deputaţilor. La proiectul despre lista civilă, *Pronay* a ţinut un discurs oposiţional, la care a rĕspuns ministrul preşedinte Tisza. La desbaterea asupra proiectului de budget superintendentul reformat *Antal* a spus, că el are ce e drept încredere în guvern, dér şi-a manifestat nemulţumirea, că în cele mai multe academii de teologie limba de predare nu e limba maghiară. Lui Antal i-a rĕspuns episcopul catolic *Smrecsanyi* ḑicênd, ca afacerea acésta să fie lăsată în grija conducĕtorilor bisericei. Aurel Dessewffy şi-a esprimat îngrijirile, că Tisza nu apĕră cu destulă energie interesele economice ale Austriei faţă cu Germania. După rĕspunsurile lui Tisza şi Berzeviczy, proiectul a fost primit.

*

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Panciuc.

— Fine. —

Cel mai bun prietin al căprarului Florea era, scia orĭ-cine, Gavril Panciuc, o namilă de reservist cât un munte şi un suflet bun cum nu-i găsiaĭ pĕreche în tótă ţéra românéscă. Umbla, aşa, vorba că-I cam lălâu, că-I lung şi rece, că are pe loc repaus la cap, — dér astea-s glume între camaradĭ şi rîdea de dênsele chiar Gavril, întinḑênd o gură mare până la urechĭ. De altfel chiar el însuşĭ era mare posnaş şi când începea cu năzbâtiile, se tăvălia o companie întrégă prin glod de rîs. Mai ales când era şi prietinul lui, căprarul, cu chef, apoi sĕ tot fi ascultat la pilde şi ḑicale! Mai întâiŭ începea Panciuc singur sĕ rîdă cu nasul lui cel lung: „Mĕ! de n'aşĭ avé aşa comedie sub ochĭ, v'aţĭ duce pe copcă! am un nas, sĕracul, Dumneḑeu sĕ mi-l ţie, cu tot cu stăpânu sĕu, — un nas cum nu se mai află! Ajunge la Turcĭ cu jumătate de nas în naintea mea, şi ce iscódă mai bună decât dênsul voiţi?“ După acésta începeau toţĭ cu glumele pe socotéla nasului, până ce se plictisea şi bietul Gavril şi se răstea rîḑênd: Dér lăsaţi-l, hă, în pace, ajunge! ce-l trageţĭ şi-l întindeţĭ atâta, că destul e el de lung!“ — Câte odată, începea sĕ cânte în pilda ţiganului Lascarache, toboşarul plutonului:

„Sĕraca nevasta mea,
Mult mĕ mai jelesce ea!“

Şi urma cu un zimbet îndrăcit pe buze, cântând durerile chirandei şi vorbind şi despre órecarĭ óspeţĭ de nópte:

„Prin tindă nu mai încap,
Pe afară se trag de cap!“

Lascarache se scărpina la céfă şi pufnea de ciudă, pe când flăcăii hohoteau în jur. Intr'un rînd se sbârli biata pasĕre şi începù sĕ croncănéscă:

„Da ce, mĕ? eu nu-s gospodar în sat, ca şi voi?“

— „Cum nu? rĕspunse Gavril. Gospodar cu casa 'n trei păreţĭ, cu tinda în pod, cu ferestrele pe unde ese fumul şi cu măciucĭ pârlite pe sub streşinĭ!“

Era bun camarad Panciuc: cu el nu li-se uria căciularilor nicĭ odată. Când era vremea mai umedă şi mai posacă şi când umeḑéla şanţului te pĕtrunde la os, el începea cu ale lui, descreţea frunţile şi împrăscia voie bună.

Dér acuma nu-i mai venea a rîde lui Gavril. Acum era fórte amărît. Căprarul Florea orĭ murise şi nu-l găsiseră brancardierii, orĭ fusese prins în vălmăşagul rîndurilor turcescĭ şi dus spre şanţurile lor. Cine scie!

Şi pe când flăcăii vorbiaŭ, unul una, unul alta, făcênd felurite prepusurĭ, el tăcea cu îndĕrătnicie. Par'că avea o greutate mare pe suflet şi nu putea nicĭ sĕ rĕsufle în voie, nicĭ sĕ dea drumul glasului. De la o vreme, tăcură şi ceilalţĭ. Un om mai puţin: un fapt prea obicinuit.

De sus, din norii de păcură, tot cernea plóie rece. Felinarele ardeau prin întunerec, ca pete de sânge; de-asupra lor, în negura uşóră, se înnălţau stîlpi ne mişcaţĭ de fum. In şanţurĭ era tăcere. Numaĭ paşii santinelelor nevĕḑute fleşcăiau prin noroiŭ.

Intr'un târḑiu, Panciuc se întórse spre sergentul, care şedea alăturea dĕ el.

„Domnule sergent Nistor, ce ḑicĭ? póte nu l-au căutat bine.“

— Se póte, rĕspunse sergentul. Dér eu nu 'nţeleg ce jale aşa de mare te-a pălit acum. Bine, mĕ, prietin, prietin, dér aşa-I la rĕsboiŭ.

— Am eu ce am cu el, murmură înnăbuşit reservistul.

— Sciu că n'o fi înviat pe maica ta.

— Nu, altceva. — Apoi adăogă îndată: „O sĕ mĕ duc sĕ-l caut“.

Sergentul Nistor îşĭ rĕsuci gânditor mustăţile negre şi nu rĕspunse. Panciuc se sculă: Un glas ḑise domol: „Du-te întâiŭ pe la domnul sublocotenent“. Reservistul făcù semn cu capul, se strecură pe lângă camaraḑi şi se cufunda în întunerec.

Glasul domol se deşteptă ér:

„Don' sergent Nistor?“

— Cei?

18 August în Silesia. Se scie, că e mare nemulţumirea între Germanii din Silesia austriacă, din causă că guvernul voind sĕ fie drept faţă cu tóte naţionalităţile, e hotărît a introduce clase paralele în limba cehică şi polonă la pedagogiile germane din Troppau şi Teschen. Deputaţii din partidul pangerman s'au pus în fruntea mişcăriĭ şi au reuşit a uni pe toţĭ Germanii Silesiei într'o acţiune comună de protestare. Tot ca un fel de protest s'a convocat o adunare poporală în Troppau tocmai pe ḑiua de 18 August, ḑiua nascerii împĕratului. Mai mult, un numĕr însemnat de membri ai representanţei comunale din Troppau au intervenit pentru conchemarea unei şedinţe extraordinare, care sĕ desbată asupra propunerii făcută de reuniunea poporală germană din Silesia, ca representanţa oraşului sĕ se reţină dela orĭ ce manifestaţie a lealităţiĭ în ḑiua de 18 August.

Adunarea oraşului a luat în adevĕr hotărîrea, ca în faţa intenţiunei guvernului, privitóre la înfiinţarea amintitelor clase paralele, sĕ se reţină de la orĭ-ce manifestaţie de loialitate în contactul cu organele guvernului, şi ferindu-se de a aranja din parte-i vre-o festivitate. Primarul însĕ sĕ fie provocat sĕ tr.mită în ḑiua de 18 August direct o telegramă omagială la cancelaria de cabinet a împĕratului.

Comitetul german silesian a publicat pe lângă acésta un apel, prin care convócă o adunare mare germană pentru care se vor trimite învitări şi care va avé sĕ ridice un protest înflăcărat în contra înfiinţărei de clase paralele slavice. Totodată sunt provocaţĭ toţĭ participanţiĭ la acéstă adunare de popor, sĕ se împodobéscă cu fóie de ştejar cu vineţele, ce se obicĭnuesc în Germania, şi cu panglicĭ germane. La adunare vor lua parte mai mulţĭ deputaţĭ pangermanĭ în frunte cu vestitul Wolf.

Unele foi ale guvernului Koerber atacă aspru pe deputatul Wolf, care a aranjat împreună cu alt soţ demonstraţia de la 18 August, ḑicênd, că tóte protestările Germanilor din Silesia n'ar fi de cât o miserabilă comedie, o acţiune pentru a rehabilita pe falitul Wolf şi a.

Rĕsboiul ruso-japones.

Sĕptĕmâna acésta a fost bogată în evenimente marĭ şi însemnate pe câmpul de rĕsboiŭ. Pentru-ca şi cetitorii numĕrului nostru de Dumineca sĕ fie în curent cu cele ce s'au petrecut şi se petrec în Asia-rĕsăriténă, vom face aicĭ o scurtă recapitulare a evenimentelor, aşa după cum au fost redate prin scirile ce s'au publicat în gazetele din lumea întrégă. De sine înţeles, că nu putem garanta despre esactitatea şi adevĕrătatea acestor scirĭ. Ele vin de la corespondenţii din acea parte a locului, carĭ uneorĭ sciu mai puţin decât publicul, care le citesce „informaţiunile telegrafice". Numai la statul major al Japonesilor şi Ruşilor se scie aproximativ esact ceea-ce se petrece, decĭ trebue sĕ credem numai acelor scirĭ, carĭ vin din isvor oficial, dér şi aceste sunt pline de esagerărĭ séu atenuărĭ, după cum adecă le convine celor ce le dau.

Până acum lumea a rĕsunat ḑilnic de victoriile Japonesilor contra Ruşilor. Cei dintâiŭ au mers triumfal înainte, cei din urmă s'au retras mereu, scărmănaţĭ icĭ colo straşnic de inimicii lor. Ruşii n'au făcut până acum decât sĕ se apere unde şi cum au putut, dându-şĭ silinţa a îngreuna şi întârḑia înaintarea Japonesilor, pentru a câştiga timp şi a se întări mai bine pentru lupta cea mare decisivă pe uscat.

Altfel stau lucrurile pe mare. Incă de la începutul isbucnirei rĕsboiului Japonesii s'au dovedit superiorĭ faţă de Ruşĭ, marinarii japonesĭ mult mai îndemânaticĭ, aşa că la tóte ciocnirile pe mare lupta a eşit în favorul Japonesilor. Sĕ vedem însĕ, ce s'a întîmplat:

La 10 August flota rusésca din Port-Arthur a făcut o încercare de scăpare. Ea a eşit adecă în largul mării, cu scop de a-se refugia. Flota japonesă a atacat'o şi o luptă straşnică s'a încins între duşmanĭ. Vasele rusescĭ, carĭ au eşit din Port-Arthur, erau în numĕr de 12, ér vasele japonese, carĭ li-au ţinut drumul şi carĭ apoi le-au urmărit, erau 46 la numĕr.

Multe se spun şi se scriu despre resultatul acestei lupte pe apă. Nu se scie însĕ cu siguranţă ce pierderĭ în vase şi ómenĭ au avut Ruşiĭ, şi carĭ sunt pierderile Japonesilor, — căcĭ luptă fiind, şi aceştia au avut pierderĭ.

Unele din vasele rusescĭ au ajuns în portul chines *Cifu*, altele în portul german *Cingtau* (Kiaucĭau), însĕ în mare mĕsură stricate, aşa că mult timp nu vor mai puté fi folosite în luptă. Vasul mare de rĕsboiŭ „*Cezarevicĭ*", a fost grav stricat. Pe acest vas se afla comandantul flotei rusescĭ de la Port-Arthur, amiralul *Withöft*, care, lovit de o granată japonesă, a fost omorît. Mulţĭ din ofiţeriĭ şi soldaţiĭ lui au fost de asemenea omorîţĭ séu răniţĭ.

O altă luptă pe mare a fost la 14 August în canalul coreean. Trei din vasele flotei rusescĭ de la Wladivostok au apărut pe cósta de miadă-ḑi a Coreei, probabil, ca sĕ priméscă vasele flotei de la Port-Arthur, despre carĭ aveau cunoscinţă că s'au refugiat. Aicĭ însĕ le eşi în drum flota amiralului japones *Kamimura* şi o luptă de 5 óre s'a desfăşurat între adversarĭ. Resultatul luptei a fost, că vasul rusesc „*Rurik*" s'a scufundat, ér celelalte două vase, carĭ încă au suferit stricăciunĭ s'au refugiat spre miaḑă-nópte. 700 de marinarĭ de pe „Rurik" au fost scăpaţĭ.

Acum se anunţă din *Cifu*, că *flota rusésca s'a reîntors la Port-Arthur*, fără a avé o ciocnire cu Japonesiĭ. Scirea acésta pare fórte curiósă şi ridică întrebarea, că ce fel de flotă este acésta, după ce Japonesiĭ afirmă, că au sdrobit şi împrăsciat flota rusésca.

Cu atât mai curiósă apare altă scire venită tot din *Cifu*. Ea spune, că vasele rusescĭ, carĭ au reîntrat în Port-Arthur, după lupta de la 10 August *au eşit érăşĭ din portul de acolo* şi Japonesiĭ le urmăresc.

Japonesiĭ retac, firesce, pierderile ce le-au avut cu ocasiunea luptei navale. Diarele lor nu vorbesc, de cât despre câţĭ-va morţĭ şi răniţĭ. Ofiţeriĭ ruşĭ de pe vasul „*Cezarevicĭ*" spun însĕ cu tótă hotărîrea, că în lupta de la 10 August *un mare vas de rĕsboiŭ japones s'a scufundat.*

Un alt eveniment însemnat este, că *atacul general al Japonesilor contra fortăreţei Port Arthur* s'a început. Se ḑice, că însuşĭ împĕratul Japoniei a dat ordin, ca până la 23 August fortăreţa sĕ fie luată. In scopul acesta două divisiunĭ din armata de Sud, au fost reînapoiate la Port-Arthur, ca sĕ întăréscă forţele japonese de acolo.

După ultimele scirĭ, Japonesiĭ au şi dat la 14 August un atac contra oraşului. *Ei însĕ au fost respinşĭ cu perderĭ însemnate.* Apĕrarea a condus'o însuşĭ generalul *Stössel.*

Pe câmpul de rĕsboiŭ din Manciuria însăşĭ, nu s'a petrecut în ḑilele din urmă nimic mai însemnat. Se crede, că nicĭ nu se va întêmpla, de óre ce Japonesiĭ îşĭ pun acum în mişcare tóte puterile pentru a lua cu asalt Port-Arthurul.

Scirile mai nouĕ le dăm la ultimele informaţiunĭ.

Acum orĭ nicĭ odată.

Sub titlul acesta „Românul de la Pind" publică următorul articol:

Cestiunea bisericéscă a Românilor din împĕrăţia Sultanilor trebue sĕ preocupe fără escepţiune pe întréga suflare românéscă, fiind-că de la dênsa depinde mântuirea unei părţĭ a némului nostru.

Sĕ lăsăm la o parte vederile înguste şi pasiunile coborîtóre. Cu toţii sĕ ne unim într'un gând şi un suflet şi cu toţii sĕ dăm năvală pentru dobêndirea marei victorii. Lupta se duce de anĭ de ḑile, promisiunile s'au ţinut lanţ, dér tóte sacrificiile nóstre au rĕmas zadarnice. Am fost păcăliţĭ ca nisce copii, fără pic de remuşcare sufletéscă.

Românul este bun, dér sĕ nu permitem ca bunătatea nóstră sĕ se considere drept nesimţire şi decrepitudine.

Am căutat sĕ se facă dreptate numai pe calea raţiunei pure. Nu tótă lumea însĕ sĕ conduce de principii şi argumente filosofice. Décă drépta raţiune ar fi locuit în capetele ómenilor, la a căror raţiune şi prevederi de conducĕtori ai statului s'a apelat, atuncĭ nicĭ cea mai mică nevoe nu s'ar fi simţit de intervenţia şi jeluirea guvernelor nóstre.

Conduşĭ de credinţa, că ómeniĭ de stat ai gloriosului imperiu au sĕ ajungă la sentimente mai bune şi la judecată mai sănĕtósă, după cum şi promiteau, s'au lăsat a trece ocasiunĭ binevenite, fără a-se profita de dênsele.

Décă acei ómenĭ ar fi ţinut mai mult la interesele statului, decât la cele ale lor, óre dênşii nu erau singurĭ sĕ recunóscă strînsa legătură, ce există între interesele imperului şi cele ale Aromânului? Décă dênşii ar fi fost la înălţimea lor, era sĕ ajungă puternica Turcie sĕ scie de ameninţările unor piticĭ?

Presupunerile guvernelor nóstre, că „boierii îşĭ pot reveni în fire", au fost nefundate. Proba este destul de durerósă şi instructivă.

Am lăsat sĕ tréca ocasiunea favorabilă, când cu rĕsboiul turco-grec, fară a face cea mai mică mişcare. Bulgarii n'au făcut la fel ca noi. Atuncĭ dênşii au ocupat nu unu, ci trei episcopate şi cu patru, pe carĭ le aveau de mai înainte, s'au făcut şépte episcopate. Sêrbii au obţinut episcopatul din S opia, deşi Patriarchia crede că este provisoriu sêrbesc.

Noi..., noi am continuat sĕ fim credincioşĭ şi devotaţĭ amicĭ ai Osmanliilor.

Sosesce şi revoluţia Bulgarilor. Care este conduita nóstră? Tot aceeaşĭ neschimbată.

Grecii au obţinut tot ce au voit, Biserica din Ohrida se dă lui Pihion, singurul grecoman, deşi până alatăerĭ acea biserică a fost românéscă. Autorităţile imperiale făţiş favoriséză propaganda grecéscă.

Acordarea drepturilor nóstre bisericescĭ, după cum susţine consulul rus din Bitolia, face parte din domeniul fantasiei.

Scim că Ruşii sunt în contra nóstră şi pentru Patriarchie. Dér étă-i şi pe dênşii angajaţĭ într'un rĕsboiu de nu mai sciu, unde le este capul. Tot guvernul din Petersburg este causa nenorocirei nóstre? Tot el este cel mai tare la Constantinopole?!

Dér la urma urmei, sórtea nóstră nu depinde de voinţa cutăruia şi cutăruia, ci de energia şi patriotismul nostru.

La urma urmei, noi n'avem a ne în griji şi a sta locului din causa cutăruia séu cutăruia, carĭ sunt streinĭ de guvernarea directă a imperiului din Peninsulă. Noi trebue sĕ ne afirmăm în mod viguros ca naţiune şi sĕ probăm prin atitudinea şi faptele nóstre: *că drepturile neamului nos- din acea ţéră n'au sĕ fie mai pe jos considerate, decât cele ale celorlalte naţionali-*

— Eu îs dintr'un sat cu domnul căprar Florea şi sciu pricina.

— Or fi fiind rude, bre.

— Nu, domnule sergent, altceva. A fost o fată la mijloc.

— Tacĭ, bre!

Sergentul îşĭ rĕsuci ér mustăţile. Imprejur, câţi-va căciularĭ ridicară capetele. Până şi Lascarache, lângă darabana lui, holbase ochii şi căscase gura. Flăcăul cu gust de vorbă îşĭ scóse băşica de tutun, îşĭ rĕsucĭ o ţigară şi o aşeḑă într'o ţigaretă turcéscă. Scóse amnarul şi cremenea şi scăpără. Îşĭ aprinse ţigara şi trecu şi sergentului tutunul. Trase odată adênc şi o licărire rumenă trecu peste obrazu-ĭ ars de vênturĭ.

„Étă cum a fost", rosti el şi scuipă printre dinţĭ înainte; „lui Panciuc i-a fost dragă o fată, a unuia Gavril Ploie, de la noi. Dér dragoste mare, nu aşa. Chiar a cerut-o de la tată-sĕu de nevastă, şi moş Gavril i-a făgăduit-o.

S'au înţeles pe când se fie nunta şi au pornit hârtiile. Când colo într'o bună ḑi, se scólă fata, Ilinca, şi ḑice: „Nu mĕ duc nicĭ mórtă după Gavril; mie mi-e drag Dumitru, flăcăul lui Costache Florea". A răcnit bĕtrânul, a răcnit baba, că-ĭ face de rîsul satului, i-au tras o bătaie ca aceea, fata: nu şi nu! „Bate-mĕ, taie-mĕ, ucide-mĕ, mie mi-ĭ drag Dumitru al lui Florea!" S'a făcut svónă în sat. Dér Gavril şi cu Dumitru erau fraţĭ de cruce. Chiar eu ţin minte când s'au prins şi s'au legat cu jurămênt, încă pe când erau băeţĭ şi păsceau vitele devale, în lunca Siretului. Ce a fost între dênşii nu sciu, dér asta pot sĕ spun: că domnul căprar Florea a luat pe fata lui Ploie. Şi asta numai Panciuc a făcut-o. Aşa suflet mai rar! Ci-că l'a întrebat: „Ţi-ĭ dragă, meĭ Dumitre?" — Mi-ĭ dragă. — „Atuncĭ ia-o, mĕĭ frate, şi sĕ fie cu noroc!" Ér fetei i-a spus: „Fa Ilincă, mi-aĭ fost dragă ca ochii din cap, dér de la fapta asta te-am urit sĕ nu te mai vĕd înnaintea ochilor. Dér mai bine aşa: ia pe cel ce ţi-e drag, şi sĕ-ĭ fiĭ cu credinţă, că mĭ-e frate de cruce!"

Sergentul îşĭ aprinse ţigara stinsă de la dorobanţ, şi dise: „Asta-ĭ Panciuc? Eu nu sciam".

— Te uitai la ghiduşiile lui? întrebă flăcăul. Inimă ca a lui n'are nimenĭ.

— Dér cu nevasta lui, Florea cum o duce?

— Bine. Póte tot i-ĭ dragă, dér în inima omului numai D-deŭ póte ceti!

„De bună sémă!" ḑise sergentul dând din cap. Trase repede câteva fumurĭ din ţigara pe sfîrşite, apoi voi s'o arunce. Atuncĭ Lascarache îşĭ întinse laba din umbră.

„Trăiţĭ, dou'sergent Nistor, sĕ trag şi eu un fum!" Şi după ce se trase cu mucul de ţigară lângă darabana lui, începu aşĭ frige degetele şi buzele.

Din capĕtul şanţului, prin întunerec, răsbătură glasurĭ. Apoi paşĭ se apropiară prin noroiul şanţului. La licărirea slabă a unui felinar se zări chipiul ofiţerului de rond, înfăşurat în glugă. Sergentul se sculă în picióre.

„Stai jos!" ḑise încet ofiţerul, făcênd semn cu mâna. „Ce mai ḑiceţĭ, mĕ băeţĭ? Mâncă Turcul păpară şi de data asta".

— Şi, — sĕ trăiţĭ domnule sublocotenent! rosti Nistor.

— Ei, dar cum dormiţĭ voi? greu, hai? umeḑélă straşnică.

— „Cam umed, ce sĕ facĭ? aşa-ĭ vremea de tómnă".

Ofiţerul se înfăşură mai bine în pelirină şi trecu înainte lunecând prin noroiŭ. In urmă-ĭ isbucneau înăbuşit, pe rînd, strigătele santinelelor. Apoĭ, după ce se întinse linişte, se strecură încet în şanţurĭ, pe lângă pâlcurile căciularilor, şi trupul uriaş al lui Panciuc.

„Ei? ce ai făcut?" şopti încet Nistor sergentul.

— Nimic, g-mĭi reservistul. am căutat degéba tot locul unde a fost încăierarea. Nui.

Amêndoi tăcură. In amêndouĕ Griviţele era linişte adêncă. Prin ţercălanele felinarelor se zărea cernerea ploii, dér nu se audea nicĭ cel mai mic şusur; picuşurile cădeau în noroiŭ ca pe vată.

Gavril Panciuc se aşeḑă pe un mănunchiŭ de nuele, cu cótele pe genunchĭ,

tăți. Acum orî nicî odată trebue sĕ ne afirmăm ca națiune cu viitor și sĕ facem, ca în timpul cel mai scurt Românismul de la Pind sĕ-șî dobêndéscă imprescriptibilele sale drepturî bisericescî și naționale.

Cu nicî un preț nu trebue sĕ ne dăm îndĕrĕt de la mijlócele, carî duc la învingerea dreptății, a umanității și a civilisațiunei. Orî-ce întârdiere și trăgănare este aducĕtóre de pagubă și disconsiderare.

Acum orî nicî odată cu toții la luptă fără crutare pentru mântuirea Românismului de la Pind de sub jugul nefast al Fanariotului. Jos sclăvia sufletéscă a bisericei și șcólei grecoteilor!

SCIRILE DILEI.

— 5 (18) August.

*Din causa sf. sĕrbătorî de mâne (Vinerî), **Schimbarea la față**, și din causă, că pentru diua de poimâne, Sâmbătă **20 August n. (Sf. Stefan)** e impus prin lege repausul de Duminecă, numĕrul proxim al diarului nostru va apăré Lunî séra.*

Diua nascerei Majestății Sale s'a serbat aicî în Brașov prin iluminație în presară, fiind mai ales clădirile publice frumos iluminate. Musica militară a făcut retragere cu lampióne, ér musica orășenéscă a cântat în piață. Astădî diminéța s'a celebrat o liturghie sub cerul liber după Tîmpa în asistența trupelor și a ofițerimei aflătóre în Brașov. S'au ținut oficii divine în tóte bisericele din centru și din suburbii.

Pe când aicî primăria a făcut apel pentru iluminație, primarul din Arad a rugat publicul sĕ nu mai ilumineze, ci sumele ce ar costa iluminarea sĕ le trimită primăriei, ca sĕ fie întrebuințate pentru ridicarea statuelor reginei Elisabeta și a lui Kossuth.

In Viena s'a celebrat mare serviciu și Te-Deum în catedrala sf. Stefan, oficiat de cardinalul Dr. Gruscha. La acéstă festivitate bisericéscă a făcut onorurile regimentul de infanterie bosniac herțegovinean Nr. 1.

Colonia austro-ungară din Galațî avea obiceiul de a aranja întot-déuna un banchet la diua nascerei împĕratului și regelui Francisc Iosif. De rêndul acesta a decis însĕ sĕ înlocuiéscă banchetul cu o operă de caritate. S'a deschis o subscripție spre a veni în ajutorul supușilor austro-ungarî lipsițî din Galațî.

Foc cumplit. In orașul *Gyöngyös* (comitatul Heves) oraș cu 16,000 locuitorî a isbucnit alaltăerî séra un foc cumplit, care ajutat de un vênt puternic, s'a întins cu o iuțélă ne mai pomenită peste tóte casele din împrejurime. Fiind mare lipsă de apă, bieții locuitorî erau constrînșî sĕ privéscă neputincioșî la flacările, carî le mistuiau avutul și deabia li-a rĕmas timp sĕ se refugieze, ca sĕ-șî scape viéța, lăsând totul în casele cuprinse de flacărî. In decursul lucrărilor de scăpare multe persóne au fost rănite. Focul a durat tótă nóptea și până diminéța *arseră 500 de case* împreună cu edificiile laterale. Pompierii venițî din împrejurime au lucrat cu puterî aprópe supraomenescî, ca sĕ localiseze focul. Mulți din ei s'au ales cu arsurî grave. Focul încă n'a putut fi localisat până erî d. a. din causa vêntului, care suflă puternic. Locuitorii au părăsit orașul și petrec pe câmp. Miseria e cumplită.

Sinuciderea unui fiu de ministru. Din Budapesta se telegrafiéză, că fiiul ministrului ungar de agricultură Bela Tallian, s'a sinucis cu un glonț de revolver în comuna Todbob-Lipic. Causa sinuciderii — se dice — ar fi o bólă incurabilă.

Alegerile pentru universitatea săséscă. Până acuma cunóscem următórele resultate ale alegerilor pentru universitatea săséscă, carî s'au ținut alaltăerî în orașele și districtele fondului regiu de odinióră. In Brașov au fost aleșî dechantul Herfurt și primarul Hiemesch; în Sibiiu: Dr. W. Bruckner sen. și Dr. K. Wolff; în Sebeșul săsesc Dr. Liviu *Bran de Lemeny* și primarul Dörr; In Nochrich dep. A. Dörr; în cercul Sibiiului A. Gottschling; în cercul Mercurii: E. Thullner; în Sighișóra: d-nii I. Balthes și protopopul ev. Teutsch; în Cohalm: dep. F. Pildner; în Bistrița: preoții ev. F. Kramer și K. Müller; în Orăștie: Dr. Aurel *Vlad* și Fr. Simon în cercul Cincul-mare — Agnita: Fr. Schreiber. Resultatul alegerii din Mediaș încă nu e cunoscut.

Hymen. D-l Dr. Constantin *Missits*, advocat în Lipova s'a logodit adî în Brașov cu d-șóra Valeria *Branisce*. — Mult apreciatul nostru poet Stefan O. *Iosif* s'a cununat de curênd cu tînĕra scriitóre Natalia *Negru*. — Cunoscutul scriitor Constantin *Sandu* s'a logodit la Călăraș cu d-șóra Elena *Rădulescu*. — D-l Francisc *Boțian* teolog abs. se va cununa în 28 l. c. cu d-șóra Marióra *Mureșian* în biserica gr. cat. din Chimitelnicul de Câmpie. — D-șóra Cornelia *Dobrescu* și Dr. Camil V. *Velțian* fidanțațî, Sebeș August 1904.

Armata română pe anul curent are un efectiv de pace de 3459 ofițerî, 61,743 soldațî permanențî, 15,305 cai, 90 mii soldațî cu schimbul și 6500 de cai aparținênd călărașilor cu schimbul. In timp de dece anî s'a cheltuit cu armata 510 milióne lei, adecă câte 51 milióne pe an cheltueli ordinare și extraordinare.

In comparație cu Sêrbia și Bulgaria România are cel mai mare buget și numĕr de soldațî. Sêrbia cheltuesce anual pentru o armată de 1288 ofițerii și 21200 ómenî cu 4846 cai și 199 tunurî 18 milióne de lei; ér Bulgaria cheltuesce 20 milióne 400 mii lei pentru 2500 ofițerî, 40 mii ómenî, 7400 cai și 312 tunurî.

Ministrul ung. de comerciŭ a dat un ordin în care se dice, că deórece diua Sf. Stefan (sĕrbătóre obligată) cade anul acesta pe Sâmbătă 20 August, urmându-i încă o di de repaus (Duminecă), se dă voie ca în diua de Duminecă 21 Aug. sĕ se pótă face lucrărî industriale de la 6 și până la 12 óre din di și de la 6 óre séra neîntrerupt.

Pictarea catedralei din Sibiiu. In ședința sa de alaltăerî consistoriul plenar gr. or. din Sibiiu a decis, sĕ încredințeze cu pictarea bisericei pe pictorul nostru d-l prof. Octavian *Smighelski*, care va fi ajutorat în lucrările sale de pictorul brașovean Arthur *Coulin*. De-ocamdată se vor picta numai părțî anumite ale catedralei în stilul bizantin. După sfințirea catedralei, care va avé loc cam în luna Iunie anul viitor, se vor picta și celelalte părțî ale catedralei, până ce va fi terminată întréga operă. Artiștii încredințațî cu acéstă lucrare — scrie diarul german „Sieb. D. Tgbltt“ din Sibiiu — oferă destulă garanță, că interiorul catedralei va deveni o operă démnă de vĕdut și de o valóre mare artistică.

Cununî eterne. Din incidentul trist al repausărei mult regretatului Alesandru Ciura fost paroch și protopop titular gr. catolic al Abrudului, d-na Ana Filip n. Cepeș și d-nii Dr. Laurențiu Pop advocat și Mihai Cirlea notar public din Abrud, în memoria acestui iubit defunct au contribuit fie-care câte 10 coróne, la olaltă 30 coróne, ca cununî eterne depuse la cassa reuniunei femeilor române din Abrud-Abrudsat și jur în favorul acelui fond al reuniunei, care sub numirea de „Fondul corónelor eterne“ se administréză separat pentru ajutorarea copiilor românî sĕracî. Ce cu mulțumită se chitéză. *Abrud*, 16 August 1904. Silvia *Cirlea n. Russu*, cassiera Reuniunei.

Contribuire. Cu ocasiunea petrecerei din Micăsasa, a contribuit și st. familie Penciu 3 cor. în favorul șcólei române gr. cat. de acolo, — pentru ceea-ce comitetul îi esprimă mulțumită.

Pădurî în flacărî. In urma secetei, ce bântue și în mai multe părțî ale României, s'au ivit dilele aceste focurî marî și în unele pădurî ale statului român. Astfel a isbucnit Marțî un mare foc în pădurea „Cernica“, care a putut fi stîns numai cu mare greutate. Focul a mistuit și pârjolit pădurea acésta pe o întindere de 300 hectare. Un alt incendiu s'a ivit în pădurea „Piciorul Caprei“ din ocolul silvic Buzĕu, care a nimicit 10 hectare din acéstă pădure. Un alt foc a isbucnit în pădurea „Țigănia-Drăgănescî“ (ocolul silvic Teleorman) și a consumat 15 hectare din acéstă pădure. In pădurea de pe délul „Gaga“ de lângă Sinaia s'a ivit erî un foc mare, care până acuma încă n'a putut fi localisat. La fața locului a fost trimisă o companie de soldațî și numĕroșî lucrătorî.

Cătră maturisanții din 1864 din Beiuș. Suntem rugațî a da loc următorului apel: Fraților, în 24 August a. c. se împlinesc 40 de anî de când ne-am despărțit și împrăsciat din Beiuș plinî de însuflețire, ca apostolii lui Christos din Ierusalim, în tóte părțile lumei românescî. Scrieți ne vĕ rugăm, carî *trăițî?* unde și în ce împrejurărî și stărî, orî oficii vĕ aflațî? Voițî sĕ ne întêlnim încă-odată într'o di anumită în palestra Muselor, de unde am plecat, sĕ ne spunem, carî prin câte am trecut de atuncî, și apoi la o masă comună sĕ ne bucurăm și sĕ ne veselim împreună? Cine scie, anul al 50-lea de la despărțire ajunge-l-vom în viéță, orî ba? Salutare! Victor *Russu*, profesor în retragere, Budapesta, Florian *Cocianŭ*, advocat Cehul-Silvaniei (Szilágy-Cseh.)

Cai furațî. Din *Homorod* ni-se scrie: In 2 Iunie a. c. Joi nóptea spre Vinerî s'au furat din stava Homorodului lângă Cohalm 7 cai, dintre carî 2 au scăpat din mânile hoților și s'au întors, 5 însĕ sunt perduțî. Caii erau ai lui: Iohan Vagner, Iohan Hales, Georg Prediger, Mihail Depner și a parochului românesc G. Repede. Bieții păstorî sunt în pagubă de peste 1400 coróne. Cei 5 cai furațî 2 sunt roșii și 3 negri, cei negri sunt pintenogî. Pe cei mai mulțî îi suprinde acest cas și se întrébă, cum se mai pot fura și vinde cai de furat adî pe lângă atâtea țidule și controlă? Cum pot furii, cu atâta îndrăsnélă, sĕ umble cu cai de furat pe lângă atâtea posturî de pază? — In anul trecut s'au furat din Boiŭ tractul Sighișórei și nu s'a mai aflat 2 cai din Archita. — *Un păgubaș.*

Importul de aur. In prima jumĕtate a anului 1904 Austro-Ungaria a importat aur în valóre de cor. 14·12 mil., față de cor. 4·6 mil. în semestrul prim al anului 1903, prin urmare în anul curent importul de aur s'a întreit. Asemenea a crescut importul de monete de aur cu cor. 5·5 mil., de la cor. 23·39 mil. la cor. 28·86 mil.

Circulația omnibusurilor în Londra. Ișî póte cineva face o ideie despre nenumĕratele mijlóce de transport din Londra și despre colosalul numĕr de ómenî ce se folosesc de ele. Décă se va ceti statistica cea mai nouă a unei companii de omnibusurî, Road-Car-Cie a avut în cele dintâiŭ șése lunî ale anului acestuia cu totul 37,000,000 de pasagerî. Nu trebue sĕ se uite, că fie-care linie de omnibusurî (și sunt multe în Londra), mai are încă câte-o companie și mai multe concurente.

Bancnote false. Atât în Budapestă, cât și în unele orașe din provincie, s'au descoperit în dilele din urmă falsificate de bancnote à cor. 100 și cor. 10 astfel că la primirea acestor piese se impune precauțiune. Falsificatele à cor. 100 arată iregularitățî mai evidente pe partea textului maghiar, la pajura corónei ungare, care nu este umbrită mai deschis și mai închis ca la bancnotele veritabile, ci este ținută într'o colóre. Falsificatele de bancnote à cor. 10 sunt fabricate pe cale fotografică, hârtia este mai subțire și mai móle decât la bancnotele veritabile, ér colórea este mai închisă și unsurósă. Nr. 002720 și seria 1040 sunt imprimate în mod fórte primitiv cu colóre roșie, care umedită se șterge. Din câmpul intern al falsificatelor lipsesc liniile cu valurî și desemnul capetelor este neclar și murdar. In loc de „Szám“ este „Gzám“ și în loc de „Serie“ — „Gerie“. Alte falsificate à cor. 10 au hârtie mai dură, colórea verdue, valurile din câmpul bancnotei sunt spălăcite. Cifrele „10“ din cele două colțurî de sus ale bancnotei, precum și cuvintele „Tiz koronát“ și „Zehn Kronen“ au aceiașî colóre brună, ca și cealaltă parte a bancnotei, pe când la bancnotele veritabile colórea acestor cuvinte resp. cifre este mai închisă. Cifrele resp. cuvintelele „Szám 016720“ și „Serie 1171“ sunt scrise cu mâna, cu o colóre roșie vie, care umedită se șterge; afară de aceasta numerii falsificatelor sunt cu $^{1}/_{2}$ mm. mai marî decât la bancnotele veritabile. (*R. E.*)

Mulțămită. D-l Aurel Tipeiu farmacist Pucióse (România) a binevoit a dărui bibliotecei poporale din comuna Bod următórele cărțî: Teatru 1 volum de I. Caragiale, Almanachul sanitar ilustrat pe 1904, Lupta contra tuberculosei, și Istoria rĕsboiului ruso-româno-turc. Esprim prin acésta sincera mea mulțămită, pentru-că a contribuit la sporirea bibliotecei nóstre poporale. Dea Dumnedeu încă mulțî imitatorî. Vasilie ***Mereț***, preot și învĕțător.

Petrecerî și producțiunî. *Tinerimea română din Brașovul-vechiŭ*, cu concursul câtorva teologî de la seminarul Andreian, va aranja în beneficiul „Reuniunei femeilor rom. din Brașovul-vechiŭ“ o producțiunea musicală declamatorică-teatrală, împreunată cu joc, *Duminecă în*

---

cu bărbia în palme, cu ochii înainte, ațintițî în gol. Sergentul deschise vorba:

„Chiar frate sĕ-țî fie, bre omule, ce-ai sĕ-î facî? Așa i-a fost lui sĕ-î fie!“

— Are nevastă și copii... șopti Gavril.

— S'o găsi cine sĕ îngrijéscă și de dênsa și de copii. Mare-î Dumnedeu.

— Nu, domnule sergent, décă nu vine Florea, móre și muierea.

— Ei și? déc'a murit omul, póte se móră și ea.

Reservistul clătina din cap și nu rĕspunse. Sergentul îșî răsucî ér o țigară. Apoi dise:

„Mai bine lasă-te și tu pe-o cóstă. Hodinesce-țî ciolanele. Mâne póte începem altă horă.

— Domnule sergent, am eu ceva pe suflet, de aceea mi-am eșit din fire.

— Ce-i fi avênd, omule? — Nu facî o țigară? Ia de icî, mĕ, tutun turcesc.

— Nu fumez, domnule sergent.

Nistor scăpără și aprinse. In umbră se odihneau ceilalțî. Numai ei doi stăteau în capul óselor.

De-odată, în tăcerea nopții, se înălța un vaet prelung, slab. Se audia deslușit. Era tânguirea unui rănit, care-șî venise în fire:

„Mĕi fraților, nu mĕ lăsațî!“

Panciuc se sculă în picióre:

„E Florea, dise el. L'a luat vălmășagul Turcilor și a cădut aprópe de șanțurile lor.“

— Nu cumva vei fi avênd de gând, sĕ te ducî până acolo? întrebă sergentul Nistor căscând.

— Ba, mĕ duc, domnule sergent, că-l tae Turcii altfel, cum li-î obiceiul.

— Dute atuncî și raportéză domnului sublocotenent. A trecut chiar înaintea ta pe aicî.

Toboșarul Lascarache ridică capul:

„Numai două fumurî sĕ-mî lașî, — trăițî dom'le sergent. Nu-î da drumul, dom'le sergent, că nu se mai întórce.“

— Ce sé nu-i dea drumul? șopti o voce. De-acuma décă a audit glasul lui Florea, de ce sĕ nu se ducă?

Reservistul se apropiă de un felinar, îl desprinse încet, îl vîrî sub manta, apoi porni încet spre capĕtul șanțului. In urma lui, unul câte unul, se sculară dorobanții. Șoptiră încet câtăva vreme, apoi tăcură. Și 'n liniștea, care se întinse, se audi ér tânguirea sfâșietóre.

„Nu mĕ lăsațî, mĕî fraților!“

„Scie obiceiul păgânilor, de aceea chémă ajutor, vorbi Nistor. Numai de l-ar puté scăpa Panciuc! Mi-e greu, nu sciu cum, când îl aud răcnind așa.

Se sculă, urcă banchetele și se înălță la crésta parapetului. Ceilalțî se suiră după el.

— Mĕ Lascarache, șopti sergentul, tu ai obiceiŭ de urlî ca o fiară, când vedi ceva. Sĕ nu cumva sĕ crăcnescî, că te vîr în fundul Tartarului. Cască ochii și tacî!

— Trăițî, dom'le sergent! suspină încet toboșarul.

Trecu o vreme, cât ai fuma o țigară. Nicăerî nicî o mișcare. Totușî cei de la muchea parapetului puteau deosebi un pas ușor, furișat. In liniștea nopții, numai

15 (28) August (diua de Sf. Măria-mare) în sala renovată a hotelului „Orient“ nr. 1. Preţul întrărei: de persónă 1 cor., de stud. 80 banĭ. Bilete de vêndare se pot afla la librăria d-lui I. Ciurcu, la băcănia D. N. Eremias şi séra la cassă. Dirigent G. Preşmerean, cleric abit Inceputul la 7½ óre séra.

— *Corpul învețătoresc din Bod* va aranja o producţiune teatrală-declamatorică impreunată cu dans, Dumineca în *15 (28) August* 1904. Inceputul la 7 şi jum. óre séra. Preţul întrărei: locul I 1 cor., locul II 60 banĭ. Venitul curat este destinat pentru biblioteca poporală. Oferte marinimóse se primesc cu mulţămită şi se vor da publicităţiĭ.

— *Inteligența română din Slatina* invită la concertul împreunat cu joc ce-l va aranja cu ocasiunea serbăriĭ hramului bisericesc, Dumineca în *15 (28) August*, în sala şcolei confesionale din Slatina, cu concursul corului inteligenţei române din Sasca-montană sub conducerea d-lui T. Bratescu. Inceputul la 8 óre séra. Preţul de întrare: Locul I 1 cor. 20 banĭ, locul II 1 cor. loc, de stat 60 banĭ.

Noul moştenitor de tron rusesc.

Nascerea succesorului la tronul Rusiei trebue sĕ umple de bucurie preoţimea din Rusia şi sĕ întăréscă în popor mult credinţa în Sfinţii bisericei naţionale rusescĭ.

După nascerea ultimei fiice a părechei imperiale ruse, adecă pe la mijlocul lui Iunie 1901, s'a ordonat pe cale indirectă, ca în tóte Duminecile şi sĕrbătorile sĕ se facă rugăciunĭ la mormintele Sfinţilor din diferitele oraşe rusescĭ pentru nascerea unui moştenitor al tronului.

Poporul drept credincios s'a conformat acestui ordin în mod fórte conscienţios, ţĕrancele jertfeau ultima copeică pentru a cumpĕra lumînărĭ şi a-le pune pe la icóne, rugându-se pentru nascerea unui moştenitor al tronului. Femeile şi bărbaţii steteau césuri întregĭ, rugându-se ca „matuşca Ţarina“, sĕ dea nascerere unui fiu.

Dér nicĭ părechea imperială însĕ-şĭ n'a rĕmas neactivă. Ţarul şi Ţarina au călĕtorit prin diferite oraşe, rugându-se înaintea sfintelor icóne şi móşte făcĕtóre de minuni. Cu deosebire la Moscva părechea imperială a dat dovadă de un zel mare în facerea de rugăciunĭ, pe la mormintele sfinţilor.

Ţarul şi Ţarina au visitat mănăstirile cele mai celebre din Moscva, au luat parte nóptea târdiu la rugăciunile şi ceremoniile religióse într'adins organisate, întrară prin subteranele bisericilor, unde zăceau relicviile făcĕtorilor de minunĭ, pentru-ca dorinţa lor de a căpĕta un fiu sĕ se realiseze. Şi celebrul popă Ioan din Cronstadt a adunat în jurul seu numéroşĭ credinciosĭ, pentru a-se ruga împreună, ca Dumnedeu sĕ dăruiască Ţarului şi Ţarinei un fiu.

In August anul trecut, Ţarul şi Ţarina întreprinseră un pelerinaj la Sarov, pentru serbarea sf. Serafim, care e considerat în tótă Rusia ca patronul celora, carĭ doresc sĕ aibă copii. Părechea imperială a făcut atuncĭ nu mai puţin de doué mii de rugăciunĭ, şi s'a scăldat în isvorul sf. Serafim.

Un an după acest pelerinaj Ţarina a dat nascere unui fiu.

Ţarul a dat fiului sĕu un nume din Rusia veche. El a ales numele Alexe, după al doilea Ţar din casa Romanov, care a domnit pe la mijlocul secolului al şéptespre-decelea. In istorie Ţarul Alexe Michailovicĭ e considerat ca măritorul imperiului rus prin cucerirea unei părţĭ a Ucrainei şi a Livoniei şi ca creatorul primului codice de legĭ rusescĭ celebre Uloşenie.

*

Din Petersburg se telegrafiéză: Starea Ţarinei şi a marelui duce moştenitor *Alexe*, continuă de a fi satisfăcĕtóre. Un ordin de di al împĕratului numesce pe marele duce moştenitor Alexe ca mare hatman al tuturor regimentelor de cazacĭ.

La Cetinie (capitala Muntenegrului), însărcinatul de afacerĭ al Rusiei a făcut sĕ se celebreze un *Te-deum* solemn cu ocasiunea nascerei ţareviciului. La acest *Te-deum* a asistat principesa Milena, prinţul moştenitor Danilo, miniştrii muntenegrenĭ, corpul diplomatic şi un public numĕros. Séra o mare manifestaţiune compusă din funcţionarĭ, militarĭ şi popor, cu musica în frunte şi condusă de prinţul moştenitor Danilo, s'au dus la legaţiunea Rusiei şi a făcut o manifestaţiune entusiastă. La reîntórcere manifestanţii s'au oprit la palatul princiar, unde, sub impresiunea alocuţiunei principelui Nicolae, s'au făcut din nou manifestaţiunĭ pentru ţareviciul nou născut.

Adunarea despărţĕmênt. „Făgăraş“ al „Asociaţiunei“.

— August 1904.

Comitetul central al despărţĕmêntului III Făgăraş al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“, a fixat ţinerea adunărei generale pe diua de 7 August a. c. st. n. în comuna *Sâmbăta-de-sus*.

La 8½ óre diminéţa comitetul a ajuns în Sâmbăta. Poporul eşise din biserică. La ordinul preotului s'a vestit poporului, că se va începe adunarea.

La o masă ocupară loc preşedintele, secretariul şi cassariul. aşteptand sĕ se adune lumea. A şi sosit un numĕr frumos de ţĕranĭ, în haine de sĕrbătóre, ér preşedintele prin o potrivită cuvêntare deschide adunarea, relevând prin frumóse cuvinte însemnătatea ce o urmăresce „Asociaţiunea“ din punct de vedere al literaturei şi al culturei poporului român.

Se ia la desbatere primul punct din program, dându-sĕ loc cetirei, prin secretariul comitetului, raportului despre anul de gestiune espirat, din care cu bucurie se constată, că s'au făcut lucrurĭ bune.

Al doilea punct îl forméză raportul cassarului către adunarea generală despre starea cassei despărţĕmêntului.

Se alege o comisiune pentru verificarea raportului comitetului, care comisiune primesce tóte conclusele.

Altă comisiune censuréză racioţiniul cassarului, care de asemenea se află în regulă. Atât raportul comitetului, cât şi cel al cassarului se recomandă spre aprobare.

Urméză alegerea unui membru în comitet. Se alege domnul paroch Nicolae Borzea, din comuna Viştea inferióră, în locul lui Dan.

Se dă apoi cetire cererii agenturii din comuna Viştea inferióră pentru transpunerea unei părţĭ din biblioteca poporală în amintita comună. — Afacerea acésta fiind deja tranşată, secretarul propune sĕ se ia spre scire, întru cât s'au luat deja mĕsurĭ în acésta privinţă de către comitet.

Pentru autenticarea procesului verbal se alege érăşĭ o comisiune. La punctul din program „eventuale propunerĭ“ nu vorbesce nimenĭ.

La ordinea dilei vin apoi înscrierile de membrii. S'au înscris 4 membrii ordinarĭ, dintre care numai 3 au achitat taxa, doi membrii ajutătorĭ cu câte 1 corónă, de la membrii vechĭ s'a încassat suma de coróne 60.

Aicĭ observ, că în decursul desbaterilor era un numĕr considerabil de ţĕranĭ în biserică, dér când a ajuns tréba la „dare“, cum diceau ei, abia au mai rĕmas 3.

Peste partea oficiósă s'a trecut, obţinêndu-se resultatul moral şi material arătat. — Cu puţină escepţie, tótă inteligenţa constătătóre din părinţĭ sufletescĭ, advocaţĭ, învĕţătorĭ, contabilĭ şi studenţĭ de teologie şi pedagogie, s'a reîntros de la biserică la locuinţa domnului paroch din loc.

„Românul e fiul codrului“ — dice-se.

Fiind şi sĕrbătóre, s'a improvisat o escursiune la munte. S'au făcut tóte pregătirile şi cam pe vremea prândului pornirăm cu patru trăsurĭ la codru.

Timpul frumos, ér escursioniştii veseli. Cercetarăm o mănăstire, ce se află pe un frumos plaiu, conoscută în acel ţinut — de grecéscă; o creaţiune din care mai rĕmaseră zidurile, pe din afară crescute cu muschiu, ba chiar şi pomii — semn al bĕtrâneţii — pe din lăuntru plină de picturĭ sfinte. Păreţii sunt crestaţĭ de numele visitatorilor nenumĕraţĭ şi întreg aspectul acestui lăcaş sfânt, ajuns părăsit şi dat ruinei, ne reamintesce un trecut.

Din două parţĭ, munţii azurii trec din pădurĭ dese în stâncĭ uriaşe, cu piscurĭ până la înălţimea norilor, cuprindênd o vale pitorécă, cu un rîu cu apă de cristal şi ca sloiul de rece.

Aicĭ ne petrecurăm frăţesce până târdiŭ în nópte. *M.*

Convocare.

*„Reuniunea învĕţătorilor românĭ de la şcólele poporale confesionale ortodoxe din protopopiatele: Arad, Chişineu, Şiria, Boroşineu, Autenĭ, Radna şi Hălmagiŭ“ va ţiné adunarea generală a XIV-a în Şiria (Világos) Lunĭ şi Marţĭ după sfta. Măria mare la **16/29** şi **17/30 August** a. c., la care învităm pe toţĭ membrii, binevoitorii şi sprijinitorii causelor nóstre culturale.*

Programa:

Diua primă.

Şedinţa I-a.

1) La 8 óre a. m. participare la serviciul Dumnedeesc. 2) Cuvênt de deschidere. 3) Apel nominal. 4) Presentarea raportelor. 5) Esmiterea comisiunilor censurătóre. 6) „*Psichologia revoluţiunilor*“ disertaţiune de Ioan Costa, profesor preparandial. 7) „*Sărăcia şi avuţia*“ disertaţiune de Georgiu Purcariu contabil consistorial.

Şedinţa II-a.

8) „*Cugetare şi instinctul la animale*“ prelegere de Nicolae Mihulin, profesor preparandial. 9) „*Capacitatea şcolei în activitatea sa*“ disert. de Teodor Cherechian învĕţător în Galşa. 10) „*Noi învĕţătorii şi poporul nostru*“ disertaţiune de Dimitrie Micu învĕţător în Şeitin. 11) „*Cestiunea pedepselor corporale*“ disertaţiune de Pavel Dârlea, învĕţător în Boroşineu. 12) „*Cum sĕ se propună religiunea în şcóla poporală*“ disertaţiune şi prelegere practică de Liviu Dublea învĕţător în Hodiş.

Diua a doua.

Şedinţa III-a.

13) Raportul general al comitetului şi raportele funcţionarilor. 14) Referada comisiunilor. 15) Propunerĭ şi interpelărĭ. 16) Alegerea locului şi fixarea timpului pentru adunarea generală următóre. 17. Esmiterea comisiunei autenticătóre. 18) Incheierea adunării generale.

A r a d, din şedinţa comitetului ţinută la 25 Iunie (8 Iulie) 1904.

Iosif Moldovan, v.-preşedinte. *Dimitrie Popovicĭ*, secretar.

Participanţii sunt rugaţĭ, a se anunţa de timpuriu, pentru cvartir şi banchet, la adresa D-lui Alexie Doboş învĕţător în Şiria (Világos).

Pentru bilete de călătorit cu favor, a se adresa la Domnii preşedinţĭ din despărţăminte, eventual la vice-preşedintele Iosif Moldovan, director şcolar în Arad.

Lunĭ séra, în diua primă a adunării generale, se va aranja în onórea şi în favorul Reuniunei: *Concert împreunat cu petrecere de joc* cu următorul program:

1. „*Rĕsunetul*“, cor bărbătesc.
2. „*El-Zorab*“, poesie de G. Coşbuc, declamată de d-şóra Cornelia *Moldovan*.
3. „*Ce te legeni codrule*“ cântată de d-l Romul *Tăucean*, acompaniat de d-şóra Tulia *Bogdan* pe pian.
4. „*Şcóla veche şi şcóla nóuă*“, dialog

---

tânguirile rănitului tremurau. Intr'un timp conteniră.

Se audi deodată, apoi o órecare mişcare şi în şanţul Turcilor. Eşiau călăii.

Şi, în întunerecul adânc, plin de negură, dintr'odată rĕsări o lumină.

„Felinarul lui Panciuc!“ gemu tainic Lascarache.

— „Hăi hai!“ şopti sergentul.

Lumina stătu puţin nemişcată în negură, apoi de-odată prinse sĕ alerge la faţa pământului. Se opria o clipă, apoi ér pornea în gónă. Par'că rătăcea o flacără pe o apă întunecósă.

Dincolo de parapetul duşman, se audiră glasurĭ înăbuşite. Apoi o puşcă fulgeră şi pocni scurt. Scăpără şi al doilea fulger şi al treilea şi tunetele cădeau înăbuşite în céţă.

Lumina de-odată se stinse In şanţurile nóstre flăcăii săriseră în picióre, cu mânile duce...“ Şi se lăsă de odată într'o rînă şi-şĭ duse palma dréptă în deşert, sub cóstă. pe arme. Un murmur de astîmpăr trecu Se dăduse ordinul sĕ fie linişte, că nu-i nimic.

Er dincolo, sub şanţurile păgânului, tunetele conteniră: apoĭ tresăriră glasurĭ, gemete, şi se audiră păliturĭ tarĭ, par'că isbia cineva cu maiul în pămênt. O învălmăşélă ferbinte se încinse în marea de umbră, dér nu se vedea nimic.

Şi, după un rĕstimp, ér se întinse liniştea, — până ce se audi un pas grăbĭt venind. Dorobanţii se coborîră de la muchea parapetului, şi nu trecu mult şi se vĕdu şi trupul uriaş al reservistului rĕsărind mare, încărcat cu ceva, în lacul de sânge al celui d'intâiŭ felinar.

Se audira glasurĭ trecêud ca un frémăt: „L'a scăpat!“.

Panciuc păşi până la locul lui şi dădu drumul din spate rănitului; apoi cu stânga scóse de sub manta felinarul şi-l puse lângă capul căprarului. Faţa lui Florea era galbenă şi ochii închişĭ aveau un cerc adânc, vênăt. Dér, prin gura deschisă puţin, eşia rĕsuflarea fierbinte a vieţii.

Gavril Panciuc îşĭ şterse cu mâneca mantalei broboneie de sudóre de pe frunte şi rĕmase uitându-se lung, fără de nicĭ un cuvênt, la prietinul scăpat de mórte. Apoĭ se puse şi el jos, alăturĭ, se aplecă spre Florea şi întrebă încet:

„Mĕi frate, mergi la abulanţie?“

Căprarul deschise puţin ochii şi-ĭ închise îndată.

„Vré sĕ mérgă la abulanţie“, dise domol reservistul, „dér eu nu-l mai pot Un pârâu de sânge curgea pe sub manta, pe pantalonĭ şi pe cisme, în apa şanţului.

„Mĕ camarade!“ strigă Lascarache speriat, „nu-l lăsa că móre...“, şi se repedi sĕ sprijine capul lui Panciuc. Ceilalţĭ se grămădiră, dér nu mai era mimic de făcut. Uriaşul se întinse cât era de lung şi muri fără de nicĭ o vorbă.

A doua di, la raport, se dădu ordin de di pe regiment pentru „vitejia soldatului Panciuc Gavril, care a scăpat de sub tranşeele inimicului pe căprarul Florea Dumitru şi a murit străpuns de patru glónţe“. De-asupra inimei simple a vitézului se aşedară Virtutea militară şi lângă grópa, în care era sĕ se cobóre el la hodină, se ceti cu glas tare ordinul de di. Dér Panciuc nu scia de Virtutea militară, nicĭ de ordinul de di, şi, décă în vecĭnicul lui somn se gândea la ceva, apoi de bună sémă, că se gândea la alte lucrurĭ.

Mihail Sadoveanu.

(„Sĕmĕnătorul“)

---

de d-l Iuliu Grofşorean, predat de d-nii Teodor *Cherechean* şi Ioan *Hălmăgean*.

5. „*Numele tău*“, cuartet.

6. „*Balade de Porumbescu*“, pentru violină şi piano, executate de d-l Stefan *Ştefu* (violină) şi d-şóra Terenţia *Ungurean* (piano).

7. „*Epigonii*“, poesie de M. Eminescu, predată de d-l Adrian *Ungurean*.

8. a) „*Te chémă privighitórea*“, b) „*Hop ţurcă-furcă*“, cântate de d-l I. *Kőrösladányi*, acomp de d-şóra Hortensia *Bogdan* pe pian.

9. „*Herşcu Boccegiul*“, monolog de Vasile Alexandri predat de d-l T. *Debeleac*.

10. „*Despărţirea Basarabiei*“, cor bărbătesc.

Inceputul la 8 óre séra. Locul I: 2 cor. de persónă; locul II.: 1 cor. 50 bani, locul de stat: 1 corónă.

Venitul este destinat reuniunii învăţătorilor rom. gr. or. din protopopiatele I—VII. cu menţiunea, de a pune basă edării unei foi pedagogice.

Apel.

Cu inima sângerândă trebue sĕ aducem la cunoscinţă, ca Luni în 8 August a. c. pe la órele 2 p. m. a isbucnit un foc în comuna *Ostrovul mare* — din apropierea Sarmiseghetusei. — Focul s'a iscat în capĕtul satului, aprindĕndu-se o şură construită din lemn şi acoperită cu paie. Suflând un vênt dinspre rĕsărit, focul se întinse cu iuţéla fulgerului peste o parte însĕmnată a comunei şi în timp de 2 óre a mistuit casele, şurile, bucatele şi nutreţul — cari tóte erau adunate de pe câmp — la 40 de economî. Toţî aceştia — 198 suflete — au rĕmas pe drumurî fără adăpost şi fără hrană, neputênd mântui nimenea nicî hrana pentru o ḑi. Cei mai mulţî au scăpat numai cu ce a fost pe ei. Pe lângă acestea a mai ars şi biserica total, rĕmânênd numai păreţii de piétră.

Când aduc acésta la cunoscinţă, apelez tot-odată la inimile nobile, rugând pe toţî credincioşii bunî şi îndurătorî a veni în ajutorul fraţilor atât de crud încercaţî şi prin oferte benevole a-i mângâia în suferinţele lor.

Ofertele, ce se vor publica la timpul sĕu în ḑiare, sunt a-se adresa „Oficiului parochial gr. cat. în N. Osztro p. u. Kernyesd“.

Ostrovul mare, în 14 August 1904*).

Petru Ciachiff,
paroch gr. cat.

*

Cu durere vĕ rog a publica în preţuitul ḑiar „Gazeta Transilvaniei“ cum-că în 12 August la 11 óre a. m. s'a iscat un foc în comuna *Sotelec* (comitatul Solnoc-Dobâca), care a prefăcut în cenuşe peste 20 case împreună cu superedificatele şi recolta de tómnă şi fênul celor nefericiţi căḑuţi pradă focului, aşa încât abia au scăpat cu ceea-ce a fost pe ei. — Paguba este enormă, considerând scumpetea din acest an, când speranţă de cucuruz nu este, cu atât mai puţin fên, ér vitele sunt eftine, şi tótă sperarea poporului a fost în recolta de tómnă!

Pentru ameliorarea sorţii fórte desperate a acelor nefericiţî, carî sunt siliţî a-şi părăsi vetrele şi a lua lumea în cap, rog pe On. redacţiune a publica acest apel cătră on. public românesc pentru ajutorarea acelor nefericiţi!

Ajutórele sĕ se trimită la adresa subscrisului, care le va împărţi în proporţiă cu paguba avută.

Ciachi-Gârbău, 13 Aug. 1904.

Iovian Andreiû,
adm. protop. gr. cat.

*

Avisăm pe acei marinimoşî, carî se vor indura a sări în ajutorul nenorociţilor din aceste comune încercate de incendiu, că şi Redacţiunea ḑiarului nostru primesce oferte şi ajutóre în banî, pe carî le va trimite la adresele indicate mai sus.

*) NB. Cele-l'alte ḑiare românescî încă sunt rugate a reproduce acest apel.

Beiuşiû an. şcol. 1904|905.

Internatul de fete.

In internatul Pavelian de fete din Beiuşiû se primesc eleve gr. cat. şi gr. or. taxa anuală e 300 corone, în douĕ cel mult 4 rate egale anticipative, adecă: în 1 Septemvrie, 15 Noemvrie, 1 Februarie şi 15 Aprilie.

Elevele aşeḑate în internat pentru sumele amintite primesc provisiunea întrégă, adecă: cvartir, întreţinere corespunḑĕtóre şi bună, luminat, încălḑit, spălat, instrucţiune specială în studiu, în declamărî, în cant, în diferite desterităţî, în lucrurî de mână, economia casnică, în fiecare ḑi în anumite óre instrucţiune conversaţională în limba maternă, maghiară, germână, la dorinţa espresă din limba francesă. — primesc uniforma care constă dintr'o haină, 2 şurţe în forma unei haine, o pălărie de érnă şi una de vară şi o manta de érnă. Didactrul anual pentru şcóla civilă a internatului e 12 corone, pentru şcólele elementare 6 corone, taxa de înscriere 4 corone, taxa pentru instrucţiunea în limba francesă 20 corone la an, taxa pentru instrucţiunea în pian de 3 óre la sĕptĕmână ($1\frac{1}{2}$ óră instrucţiune, $1\frac{1}{2}$ óră deprindere) cu întrebuinţarea pianului 60 cor. pe 1 an. Tóte aceste şi spesele pentru cărţile trebuinciόse, materialul de scris, de desemn, de lucru de mână etc. nu sunt cuprinse în suma sus amintită de 150 cor. respective 300 corone, decî despre acoperirea acestora trebue sĕ se îngrijéscă părinţiî sĕu tutorii. Pentru instrucţiune de dans încă e a se plăti o sumă óre care moderată, ce se stabilesce din cas în cas în învoială cu măiestrul de dans. Pentru folosirea vestmintelor de gimnastică ale internatului e a se plăti 2 cor. pe an.

In internat se primesc eleve de I—IV clasă a şcólei civile şi eleve de I—IV clasă a şcólelor elementare poporale. Elevele şcólei civile vor cerceta şcóla civilă publică aparţinĕtóre internatului, ér elevele şcólei poporale vor cerceta şcóla elementară poporală de stat din loc.

Elevele, carî voesc a fi primite în internat au sĕ-şî înainteze petiţiunile pentru primire la Rectoratul internatului „Pavelian“ de fete în Beiuşiû. — Petiţiunile sunt de a se instrui: 1) Cu carte de botez. 2) Testimoniu şcolastic. 3) Atestat medical. 4) Atestat de revaccinare;

Elevele primite au sĕ aducă cu sine: Albiturî şi fuste din fie-care câte 6, — din fuste 3 au sĕ fie din barchet colorit, 12 părechî ciorapî negri, 1 umbrelă mare, 2 părechî ghete înalte, carî trebue sĕ fie de tot nouĕ, 1 manta de primăvară de colóre vênătă sĕu négră, 4 haine de casă, din care 2 de barchet, 2 din creton de tot durabile, 1 plapomă cu douĕ învălitóre, 2 perinî cu 4 feţe albe, 2 cerşafurî, 6 ştergare, 6 şervete, 1 faţă de masă, 2 peptene, unul rar şi altul des, 1 perie de dinţî, 1 perie de haine, 2 periî de ghete, săpun, praf de dinţî.

Elevele sĕ aducă cu sine conscrierea tuturor obiectelor şi uneltelor trebuinciόse în douĕ esemplare.

Inscrierile în şcóla civilă gr cat. de fete vor fi în 6—10 Septemvrie.

Elevele primite au sĕ se presenteze în internat la 6 Septemvrie 1904.

Direcţiunea.

Pânea.

Unul dintre mijlócele cele mai obştescî, cele mai însemnate şi cele mai neapĕrat de lipsă pentru nutrirea omului, este fără îndoială pânea. E drept, că deşi o parte a învĕţaţilor susţin, că pânea nu e tocmai de neapărată trebuinţă pentru nutrirea omului, totuşî mai mult ca douĕ din trei părţî ale omenimei, se nutresce cu pâne. Un mijloc aşa însemnat de nutrire, ar trebui ca mereu sĕ atragă atenţiunea publicului asupra sa. Cu tóte acestea vedem, că numai ici colea se scrie câte ceva despre pâne.

Astfel un învĕţat cu numele Corey, scrie cu privire la acest mijloc de nutrire următórele: „In luptele marî sociale ale timpului de acum, cei mai mulţî ómenî nu se pot ridica peste necazurile ḑilnice de tot felul, ca sĕ pótă esamina mai de aprópe modul de fabricare al pânei, care e de o însemnătate deosebită atât din punct de vedere al nutrirei omului, cât şi al economiei publice“.

La fabricarea pânei, măcinatul făinei şi coptul aceleia sunt avisate unul la altul; făină bună, ne dă şi pâne bună. Aceste douĕ meserii însemnate, sunt într'o stare rĕmasă, încât despre o fabricare raţională a pânei, mai nicî nu se póte vorbi Măcinatul bucatelor e scump, ceeace tot numai poporul îl simte.

In desvoltarea technicei măcinatului bucatelor, deşi partea cea mai mare a morilor nóstre tot aşa macină bucatele ca odinióră în Pompei, totuşî nu se póte observa nicî o concurenţă. Cu deosebire morile fără site dau o făină rea, din care apoi de regulă şi pânea se face rea.

Impreijurările acelea apoi, în carî se cóce pânea, cu deosebire la oraşe, încă lasă mult de dorit. Deşi ajutórele de brutarî s'au pus în nenumĕrate rîndurî în grevă, pentru a li-se îmbunătăţî şi starea lor, totuşî acésta a rĕmas tot aceeaşi ca şi odinióră.

Nenumĕrate date statistice au constatat, că cheltuelile măcinatului în proporţiune cu preţul bucatelor, sunt prea marî; că transformarea bucatelor în făină se face cu scădere; că cheltuelile pentru coptul pânei încăsunt prea marî şi că în sfîrşit pânea adese-orî se face negustósă şi nesănătósă.

Tyll Bruck arată cu date statistice, că preţul bucatelor nu prea are mai nicî o înrîurinţă, sĕu că apoi are o înrîurinţă tare neînsemnată pentru preţul pânei. „Preţurî marî la bucate şi pâne eftină“, se împacă fórte uşor la olaltă, îndată ce meseria coptului pânei şi a măcinatului bucatelor au trecut peste greutăţile începutului. Acésta o crede numitul că s'ar puté realisa astfel, decă statul ar cumpĕra bucatele cu un preţ anumit, decă ar cóce pânea în anumite cetăţî mai marî pe cheltuiala sa şi apoi ar vinde şi pânea cu un preţ hotărît.

Preţul pânei îl scumpesce întocmirea necorĕspunḑĕtóre a coptului şi a măcinatului. Cu prilegiul adunatului bucatelor se mai lipesc de grăunţele acelora încă şi părţî de gunoiu, de pămênt tină de pe picióre, prav de tăciune, necurăţenii de ale şórecilor şi cloţanilor, prav de prin podurî ş. a. ceea-ce se póte vedé şi la spălatul bucatelor, că apa cea dintâiû de regulă ese tulbure, de ni-s'ar páré bucatele ori şi cât de curate.

In morile cele mai simple de regulă apoi în starea acésta se macină bucatele. In cele mai marî înse, deşi aleg încât-va gozul, totuşî pravul de pe grăunţe nu-l pot despărţi. S'au făcut încercărî fel şi fel pentru spălatul bucatelor, dér cheltuelile împreunate cu acele s'au dovedit a fi prea însemnate pentru preţul pânei.

Pe lângă tóte acestea unii economî sunt pentru spălatul bucatelor înainte de a fi măcinate. Pentru-că óre-care economă şi-ar pune de pildă fasolea, mazĕrea şi lintea sĕ o férbă mai înainte de a fi spălat cum se cade, cu tóte, că pe acéla de multe-orî, nu se află atâtea necurăţenii ca pe bucate.

In timpul din urmă s'au făcut dese încercărî cu metodul de spălat bucatele al lui Steinmetz, care cuprinde în sine nu numai spălatul, ci chiar şi curăţitul acelora de tărîţe. Spre scopul acesta bucatele mai întâiû se spală, dér nu se uscă îndată, ci se lasă, ca apa sĕ umfle tărîţele, carî apoi cu ajutorul unei maşinî, se desfac uşor de-cătră grăunţe.

La procedura lui Steinmetz, bucatele se bagă mai întâiû în apă, ér după depărtarea tărîţelor de pe grăunţe acestea tot aşa rĕmân de întregî, încât fiind sĕmănate pot chiar sĕ şi rĕsară. După spălat bucatele ajung într'o maşină centrifugală, unde apoi se despart de tărîţe şi apoi se uscă. Numai în modul acesta se póte obţiné o făină fără de nicî o tărîţă, pe când la măcinatul de mai înainte, pe lângă tot sistemul nou de site, se mai strecóră şi tărîţe destule.

După Dr. *Elsner* procedura lui Steinmetz se póte privi de cea mai raţională (înţeléptă), deóre-ce prin folosirea aceléia nu se póte strecura nicî un fel de materie streină.

Dr. *Hoffmann* pe basa numeróselor sale încercărî a constatat, că pânea făcută din făina eşită din fabrica lui Steinmetz e cea mai sănĕtósă, mai nutritóre şi mai uşóră de mistuit. Afară de acestea mai e şi fórte gustósă, deóre-ce tóte părţile nutritóre se cuprind în ea. Cantitatea albuşelor sunt în ea pe jumĕtate, ca în carnea de vită.

Analisa doctorului Elsner a constatat următórele părţî în pânea de săcară: albuşurî (părţî albuminóse) 11.265%, hidrate carbonice 43.249%, celulose —, unsóre 0.668%, cenuşă 2.668% şi apă 41,250%; la cea de grâu: albuşurî 14 02%, hidrate carbonice 68.06%, celulose —, unsóre 1.45%, cenuşă 1.25%, ér apă 15,24%.

Pe basa datelor statistice culese în urma procedurei cu coptul pânei din făină Steinmetz, care se practisésă mai cu sémă în Germania, de la 8 milióne tone bucate consumate, s'au realisat un câştig de 250 milióne de mărcî pe an, ér brutarii au realisat câte 15%, ceea-ce face 100% din câştigul lor de mai înainte.

Pe tóte terenele vieţiî practice s'au făcut până acum înaintărî în semnate; pe tóte terenele se lucră acum cu maşinî spornice: numai măcinatul şi coptul pânei se face şi acum pe cele mai multe locurî tot aşa, după cum se făcea mai înainte de asta cu sute, ba chiar póte şi cu mii de anî. Sĕ nu fim decî surpinşî, când vom vedé ca mâne şi pe acest teren unele îmbunătăţirî mai însemnate, deóre-ce, după cum am vĕḑut din cele mai sus, începutul s'a făcut deja.

I. G.

Bibliografie.

Au apărut:

N. Iorga: Ştefan-cel-Mare şi Mihaiû Vitézul ca întemeietori ai bisericei Românilor din Ardél. Bucurescî 1904, institutul Grafice „Minerva“. Preţul 50 de banî.

Dr. Ioan V. Paşcan: „Viaţa Prea Cuviósei Maicei Nóstre Paraschiva şi Acatistul ei de post. Manolachi Drăghicî“. Cernăuţî 1904. Preţul 50 banî.

ULTIME SCIRI.

Londra, 17 August. In jur de Liaoyang nu s'a întâmplat nicî o schimbare. Ruşiî stau încă tot la Anşantien, pe care armata japonesă de Sud nu l'a atins încă. Ploile marî împiedecă mişcările de trupe. O luptă mai mare nu se aşteptă de cât în casul când Japonesilor li-ar succede a încunjura flancul drept al Ruşilor.

Din Port-Arthur n'au sosit scirî mai nouĕ.

Jokohama, 17 August. Crucişătorul rus „*Nowik*“ a fost vĕḑut în drumul sĕu spre Wladivostok.

Petersburg, 17 August. Marele duce *Cyrill* a sosit aḑî aicî şi va pleca ḑilele viitóre érăşî în Estremul Orient. Probabil, că el va fi ataşat pe lângă Kuropatkin.

Londra, 18 August. Din Cifu se anunţă, că Japonesiî ar fi provocat pe generalul Stössel, sĕ capituleze, fiind-că Port-Arthurul nu se póte susţiné. Se pare, că în privinţa acésta urméză negociărî.

Insciinţare.

„Reuniunea femeilor române din Braşov“ a înfiinţat, după cum se scie un internat, cu *scop de a instrui fetiţe* din clasa de mijloc a societăţiĭ românescĭ în *menajul casei,* precum şi în *diferite lucrurĭ de mână,* ce cad în sfera unei bune económe.

Reuniunea întreţine şi subvenţionéză acest internat cu o sumă considerabilă, numai ca sĕ pótă primi fetiţe cu taxa cât se póte de scădută.

In acest internat se învaţă: *a)* a pregăti tot felul de mâncărĭ; *b*) a spăla şi a călca tot felul de albiturĭ; *c*) a croi şi a cóse cu maşina tot felul de albiturĭ şi vestminte; *d*) a cultiva legumĭ, şi *e*) regulĭ hygienice.

Pentru completarea cunoscinţelor câştigate în şcólă, s'a întrodus şi o şcólă de repetiţie prevĕdută în legile statului pentru copile de la 12—15 anĭ.

In acéstă şcólă se va propune:

Limba română	în 2	cursurĭ	à 2 ó. pe sĕpt.
Limba maghiară	2	„	„ 2 „ „ „
Limba germană	2	„	„ 2 „ „ „
Aritmetica . .	2	„	„ 2 „ „ „
Istoria şi Geogr.	2	„	„ 2 „ „ „
Istoria nat. şi fisica	2	„	„ 1 „ „ „
Religia	2	„	„ 1 „ „ „
Desemnul . . .	1	curs	„ 1 „ „ „
Scrierea . . .	1	„	„ 1 „ „ „
Cântărĭ . . .	1	„	„ 1 „ „ „
Gimnastica . .	1	„	„ 1 „ „ „

In acest „Internat“ se primesc fetiţe române, carĭ vor fi absolvat cel puţin 3 (trei) clase primare şi vor fi împlinit 12 anĭ.

De óre-ce prin reorganisarea cea nouă a instrucţiunei numĕrul órelor s'a înmulţit în mod considerabil, de aceea s'a statorit pentru completa întreţinere şi instrucţiune taxa de ***16 fl. pe lună,*** plătită anticipativ.

Fetiţe orfane şi sĕrace pot fi primite gratuit în „Internat“.

Fetiţe din Braşov, carĭ vor voi sĕ petrécă numai peste di în „Internat“, plătesc pentru tótă instrucţiunea şi pentru prând şi ojină câte *12 fl. pe lună.*

De óre-ce numĕrul elevelor atât al celor cu plată, cât şi al bursierelor este restrîns, de aceea se invită părinţiĭ şi tutoriĭ a se anunţa, respective a înainta petiţiunile înzestrate cu testimoniu de paupertate şi cu actul de botez la subscrisa preşedintă până în *20 August st. v.*

Primirea elevelor în „Internat“ se va face de la *25 August st. v. încolo.*

La primire are sĕ aducă fie-care elevă albiturile si vestmintele necesare, precum şi aşternutul de pat.

In legătură cu acest „Internat“, Reuniunea în aniĭ trecuţĭ a înfiinţat şi un „O r f e l i n a t“ pentru fetiţe orfane şi sĕrace de la 6—12 anĭ; aceste fetiţe primesc întreţinerea completă pe spesele reuniunei şi sunt obligate a cerceta şcólele române gr. or. din loc.

Petiţiunile pentru primire sunt a se adresa până în *20 August st. v.*

Informaţiunĭ mai de aprópe se pot primi de la preşedinta reuniunei şi de la actuarul acesteia.

Agnes Duşoiu, preşedintă   *Lazar Nastasi,* prof. gimn. şi actuarul reuniunei.

Bogatul şi Sĕracul.

Odată, pe vremea când era lupul căţel şi ursul ciobănel, de păzea mieii prin munţii Novacilor, trăiau într'un ţinut doi ómenĭ: unul sărac lipit, ér altul putred de bogat.

Pe atuncĭ bunului şi milostivului Dumnedeu îi plăcea, ca din când în când, în chipul unui moşneag blajin, sĕ străbată tărîmurile nóstre, umblând prin astă lume largă, ca sĕ-şĭ pótă da bine séma de câte se petrec sub aşternutul piciórelor sale.

Intr'una din călĕtoriile sale, trudit şi ostenit de calea lungă şi grea, înoptase mai înainte de a puté ajunge undeva la adăpost. Asta se întîmplase bunului Dumnedeu tocmai prin ţinutul, unde locuia bogatul şi sĕracul nostru. Cum mergea gânditor şi abătut, étă că de odată spre marea sa bucurie, zăresce faţă în faţă două locuinţe: una mare şi mândră şi una scundă şi sĕrăcăciósă. Cea scundă era a sĕracului; cea mare şi frumósă a bogatului. Atuncĭ bunul Dumnedeu socoti cam aşa în sine: Bogatului n'am sĕ-i fiu spre greutate, decĭ dară lui am sĕ-i cer adăpost. Bogatul cât ce audi bătênd la pórtă, deschise feréstra întrebând pe călĕtor, ce doresce. Domnul rĕspunse cu bunătate, că de nu i-ar fi cu banat l'ar ruga sĕ fie aşa de bun, sĕ-l găzduiască peste nópte. Atuncĭ bogatul mĕsură pe călĕtor cu privirea din tălpĭ şi până în crescet, şi cum bunul Dumnedeu după port avea aerul unui om modest şi nu părea îmbrăcat ca unul cu punga doldora, bogătaşul clătină din cap dicênd! „Nu vĕ pot adăposti, odăile-mĭ sunt pline cu producte, şi de aşĭ ocroti pe toţĭ câţĭ îmĭ cer întrare, atuncĭ prea lesne s'ar puté întîmpla, sĕ bat însumĭ pe la uşile altora. Cercaţĭ decĭ aiurea după adăpost“. Apoi închise feréstra, lăsând pe bunul Dumnedeu cu buzele umflate. Părintele ceresc întorcêndu-i spatele, îşĭ îndreptă paşii spre casa cu înfăţişarea umilită, bătù la uşe, dér abia atinse scândura cu degetul şi sĕracul îi deschise, apoi cu multă bunătate pornită din inimă curată şi neprefăcută, pofti pe călĕtor sĕ între, rugându-l sĕ odihnéscă peste nópte la el, căcĭ fiind târdiu nóptea nu va puté merge mai departe. Dumnedeu rĕmase fórte mulţămit de aşa primire neaşteptată, întră în casă unde-l întîmpină nevasta sĕracului şi după obiceiul românesc dându-i mâna dise: „Bine ai venit pe la noi, ia poftim de odihnesce ca la d-ta acasă, noi nu prea suntem cu dare de mână, dér din ce bruma avem, dăm din tótă inima“. Apoi cât ai clipi din ochĭ turnă pe masă o mămăliguţă ca aurul, de-ţĭ lăsa gura apă, numai dându-ţĭ aburii pe la nas, şi ca sĕ lunece mai bine puse alăturĭ şi o strachină cu lapte, răzimă de buzele strachinei trei lingurĭ de paltin nouĕ nouţe, apoi făcêndu-şĭ semnul crucei, deteră rótă mesei aşternute cu o faţă albă ca zăpada. Lingurile începură a-se certa cu gura şi ospătară veseli şi mulţumiţĭ. Peste nópte oferiră singurul lor pat călĕtorului, ca sĕ îşĭ odihnéscă óselo trudite de ostenélă, ér ei se mulţumiră cu'n aşternut de pae presărate pe prispă afară. A doua di se sculară înainte de rĕsăritul sórelui şi din ce avură pregătiră o gustare, din care împărtăşesc şi pe călĕtor, care apoi întrămat şi pregătit de drum, după ce îşĭ luà rĕmas bun de la găzduitoriĭ sĕi plecă; ei însĕ îl petrecură cu cinste şi cu dragoste. Inainte de a eşi din curte, Domnul se opri şi le dise: „Fiind-că sunteţĭ aşa de evlavioşĭ şi de bunĭ, doriţi-vĕ trei lucrurĭ şi eu vi le voiŭ împlini vouĕ!“. Atuncĭ sĕracul mirat rĕspunse: „Ce am puté noi dori, decât fericirea vecĭnică şi sănĕtate, pentru-ca cât timp vom trăi sĕ ne putem agonisi pânea cea de tóte dilele, mai mult nu sciu ce am puté dori“. Atuncĭ bunul Dumnedeu îi dise: „In locul căsuţei acesteia micĭ n'ai dori tu o casă nouă şi mare?“ — „De s'ar putea una ca asta negreşit, că aşĭ dori.“ — Domnul le împlini dorinţa. In locul căsuţei celei micĭ şi sĕrăcăciósă, cât ai scăpăra cin amnar se ridică un palat măreţ, împodobit cu tóte frumseţile, de nu te mai puteai sătura uitându-te la dênsele. Sĕracul cu nevastă-sa se frecau la ochi, se uitau în tóte părţile, nu le venea a crede ochilor lor. Li-se părea că viséză. Cum tóte astea se sĕvîrşiră, Sfinţia sa îi mai cam lăsă cu bine şi îşĭ vĕdù de drum.

Când se deşteptă bogatul şi privi pe ferĕstră, zări în locul cocióbei un palat minunat, îşĭ chemă soţia sĕ vadă minunea şi amêndoi nu se puteau dumeri, cum s'a putut întîmpla aşa minune peste nópte. Femeia bogatului alergă într'un suflet la veciniĭ ispitindu-i; ei îi povestiră întîmplarea din fir până în aţă, cum pe înserate un călĕtor le-a cerut adăpost şi cum la plecare le-a împlinit trei dorinţe: fericirea vecĭnică, sănĕtate în viéţa pămêntéscă, ca sĕ-şĭ pótă agonisi întru sudórea muncii pânea cea de tóte dilele, şi o casă mare şi frumósă aşa pe cum o vĕd cu ochii.

Nevasta bogatului mergênd acasă povesti bărbatului cele audite.

— Imĭ vine sĕ mĕ dau cu capul de toţĭ păreţii, sĕ fi sciut eu una ca asta! Strĕinul a fost şi pe la noi, eu însĕ nu l'am primit. — Incalecă în grabă bărbate omul nu póte fi departe, sĕ-l ajungĭ numai decât şi sĕ-l rogĭ, sĕ-ţĭ împlinéscă şi ţie trei dorinţe. Bogatul ce sĕ facă? De frica nevestii încălecă în grabă, zori fugarul de-l făcù numai spume şi într'un târdiu ajunge pe călĕtor, îi dete bună diua, grăi cu el cuviincios, dicêndu-i, sĕ nu fie supĕrat că nu l'a primit numai decât, căcĭ până ce a căutat cheia ca sĕ-i deschidă, plecase, apoi îl rugă ca la înapoiere sĕ nu-i ocoléscă casa „Negreşit“ rĕspunse Dumnedeu, „de cumva mĕ voiŭ abate pe aicĭ, atuncĭ voiŭ căuta, sĕ fiu musafirul d-tale“. Apoi bogatul îl întrebă: nu cumva şĭ-ar puté dori şi el trei lucrurĭ ca vecinul sĕu cel sĕrac. „Firesce că-ţi poţĭ dori şi eu voiŭ face sĕ ţi-se împlinéscă după pofta inimii, dér aşa socotesc, că ar fi mai cuminte sĕ nu-ţĭ doresci nimic, că n'are sĕ fie bine de dumneata“. Bogatul rĕspunse, că se va gândi sĕ doréscă ceva bun, numai de i-s'ar isbândi. Atuncĭ d-l Dumnedeu îi dise: „dute acasă şi trei lucrurĭ ce vei dori împlini-ţi-se-vor“.

Acuma bogatul dobândise ceea-ce dorea, adecă făgăduiala, că i-se vor împlini trei dorinţe. Dér vorba aceea: Sai părinte şi nu prea! Decĭ mulţumit întru sine îşĭ făcù calea întórsă, gândindu-se la ce ar puté sĕ-şĭ doréscă. Şi cum mergea aşa dus pe gândurĭ, slăbi frîul, ér calul simţindu-se neînstrunat începù sĕ jóce tulburându-i gândurile. Nĕcăjit foc pe cal, de odată dise rĕstit: frângeţi-s'ar gâtul.

N'apucà sĕ sfîrşéscă bine vorba şi calul se poticni, rĕmânênd mort pe loc şi étă că prima dorinţă i-se împlini. Dér cum era de fel sgârcit foc, nu se îndura de şea, tăià chinga, umflà şeua la spinare şi apoi apostolesce grăbi pasul spre casă, mângâindu-se în sine, că tot i-au mai rĕmas douĕ dorinţe de împlinit.

Drumul era greu nevoie mare, pe alăturĭ nu se zărea nicĭ un copac, care sĕ-l poftéscă la umbră, ér sórele dogorea ca într'un cuptor, nădușéla îi curgea şiróe pe faţă, piciórele păreau că-l părăsesc şi pe de-asupra îl mai apăsa şi afurisita de şea. Fel de fel de gândurĭ întovărăşite de fel de fel de dorinţe îi alergau prin cap. Ér de la o vreme îşĭ da cu socotéla cam aşa: cu cât cineva doresce mai multe şi mai felurite lucrurĭ, cu atâta sporesce pofta de a dori.

De astă dată însĕ nădăjduia, că are sĕ-şĭ rînduiască dorinţele cu cumpăna în aşa fel, încât sĕ nu-i mai rĕmână nimic de dorit. Şi cum îşĭ frămênta mintea chip şi fel, de odată gândurile îi sburară acasă la nevastă. Pasămi-te bietul se gândea ce bine i-o fi nevesti acasă la rĕcóre şi cuprins de ciudă grăi ca un nesocotit: „Decât sĕ port eu şeua în spinare, aşĭ dori mai bine, ca nevasta sĕ stea acasă călare pe ea, fără a-se puté da jos de pe ea“. Nicĭ nu isprăvi bine vorba şi şeua se făcù nevĕdută şi aşa băgà de sémă, că şi a doua dorinţă i-s'a împlinit. Uşurat de povară întinse pasul bărbătesce spre casă, unde ajuns, credea, că în tihnă va avé destulă vreme sĕ chibzuiéscă asupra ultimei dorinţe. Frânt de obosélă într'un târdiu, numai ce dete Dumnedeu, de se vĕdù acasă, dér când deschise uşa, ce i vĕdură ochii? In mijlocul casei sta nevastă-sa călare pe şea, bocindu-se ca o mirésă fără a puté descălica. Şi plângea, plângea, de par' că i-se înecase corăbiile. Fiĭ pe pace, nevastă, dise el, stai binişor acolo unde eştĭ, că am sĕ-ţĭ fac parte de tóte comorile.

— Ce-mĭ pot folosi tóte comorile lumii, décă nu mĕ pot da jos da pe şea? Décă ai dorit sĕ mĕ vedĭ călare pe şea fără cal, fă ce-i face şi scapă-mĕ de bucluc, ajută-mĕ sĕ descalec. Cu voie, fără voie, n'avù încotro şi trebui sĕ rostésca a treia dorinţă, ca adecă soţia sĕ se pótă da jos din oblânc. Dorinţa i-se împlini, cât a-i clipi din ochĭ. Bogatul s'a ales din tóte astea cu: supĕrare, trudă zadarnică şi pe de-asupra fără cal; ér sĕracii au trăit mulţumiţĭ sĕvêrşind fapte bune, când împrejurările o cereau şi aşa au petrecut voioşĭ şi îndestulaţĭ, până ce Domnul i-a chemat la sine, făcêndu-i părtaşĭ fericirei celei vecĭnice. Aşa şi voi, iubiţi cetitorĭ, faceţĭ ca ei, décă doriţĭ sĕ fiţĭ fericiţĭ şi iubiţĭ de Dumnedeu şi de ómenĭ.

(„A. T.“) *A. Crainic.*

Intêmplărĭ hazlii.

Intr'un tren călătorea odată o frumuşică Domnişóră cu mama ei. Domnişóra avea pe lângă alte însuşirĭ gingaşe şi o aluniţă în obraz, care era mult admirată de damele din tren.

Alăturĭ se afla un tinĕr fercheş care făcea des cu ochiul Domnişórei. Trenul ajunge la un tunel şi tinĕrul nostru se apropie de domnişóră şi o sărută drept lângă aluniţă. După eşirea din tunel toţĭ cei din préjma tinĕrului pufniră de rîs, ér Domnişóra se făcù roşie de ruşine.

Ce se întâmplase? Aluniţa Domnişórei, care nu era din nascere, ci făcută, adică lipită de obraz, când tinĕrul a sărutat-o la întunerecul din tunel, se luase pe vîrful nasului sĕu, şi la eşirea din tunel toţĭ vĕdură cu mirare, că perise de la Domnişóră şi se mutase pe nasul tinĕrului.

*

Un ţĕran ducea un junc de boŭ la têrg, legat cu o funie, care neînvăţat fiind legat, îl smucea în tóte părţile, în cât bietul om întindea cât putea de el cu amêndouĕ mânile. Pe când el mergea tot întindêndu-se cu boul, se întâlnesce în drum cu popa, pe care el nu-l putù saluta scoţêndu-şĭ căciula, fiindcă-ĭ scăpa dobitocu. Popa însă fără a ţine sémă de nevoia omului 'ĭ dise:

— Da bine, mĕ mocofane, tu trecĭ pe lângă mine şi nicĭ măcar căciula nu 'ţ'o iai?

— Că bine, dicĭ părinte, dér fi bun şi ţine sfinţia ta dobitocu ăsta afurisit, până mi oiŭ scóte eu căciula, sĕ'ţĭ dau sfinţiei tale bună dimineţa, cum se cuvine.

(Hazul).

MULTE ŞI DE TOTE.

Ciobanul la masa boeréscă.

Un cioban, ducêndu-se la un boer cu nisce caşcaval, pe care îl şi vînduse, stete cam mult, aşa că veni vremea mesei.

Boerul pofti şi pe cioban la masă. Mâncând ei, ciobanul asvîrlea óşele sub masă. Doi câni, ce erau acolo, se luară la mâncare şi svârcolindu-se ei pe sub masă, o deteră jos împreună cu tot ce era pe ea.

Boerul dise ciobanului:

— Se vede tréba, că D-ta fârtate n'ai mai stat la masă cu boerii. — Ciobanul rĕspunse:

— No dĕu, eu cu boerii am mai stat la masă, dar cu cânii n'am stat.

*

Păcăléla cârciumarilor.

Directorul unui jurnal, fiind cam uşor la buzunar şi avênd o sete mare de vin, se gândi cum ar puté trage chef fără sĕ'l coste nici un ban şi după ceva gândire publică în jurnalul lui următorul avis:

„Insciinţez pe cârciumarul, care mi-a vîndut erĭ o sticlă de vin amestecat cu apă, în loc de una sticlă cu vin bun, că de nu-mi va trimete până mâne séră sticla cu vin bun, îĭ voi publica numele în jurnal, de'l va cunósce tot oraşul, ce pómă de cârciumar este.“ A doua di el primi 35 sticle cu vin bun de la fie-care cârciumar câte una, căcĭ fie care cârciumar scia, că amestecă vinul cu apă şi de témă sĕ nu i fi dat el vinul cu apă şi ast-fel sĕ fie dat pe faţă, i-a trimes o sticlă de vin bun.

POSTA REDACŢIUNEI.

Acei domnĭ, cari ni s'au adresat cu întrebărĭ privitóre la planta *Soia,* sĕ-şĭ ia informaţiunĭ de la d-l A. *Urbeanu,* directorul revistei pentru igiena alimentară *„Sfaturĭ“,* ce apare în Bucurescĭ. Administraţia revistei „Sfaturĭ“ este: Bucurescĭ Calea Moşilor nr. 90.

X. Y.: Nu publicăm anunţurĭ de logodne şi cununii, decât tipărite.

Sătmăreanul: N'am dat loc la ceea-ce ne-aĭ scris despre păţania d-tale cu preotul, ce s'a institut pe sine în organ de inchisiţie, — fiind că întréga afacere nu merită vre-o atenţiune deosebită. Insă-şĭ d-ta dicĭ, că „astfel de procederĭ nu merită, decât sĕ le dispreţuim“. Décă aĭ dori totuşĭ ca sĕ publicăm casul cu confiscarea din cestiune, o vom face, însĕ numai cu iscălitura numelui d-tale, căcĭ numai aşa ar avé înţeles.

Mureş-Dateş: Vĕ vom rĕspunde în decursul sĕptĕmânei viitóre.

S. M. Anina. Pentru a puté fi primit la „masa studenţilor român“ (prând gratuit) din Braşov sunt de lipsă: un certificat detaliat de sărăcie din partea autorităţii comunale despre starea materială a familiei, şi testimoniul de absolvare al elevului cu calculul general cel puţin „bun“. Dintre petenţĭ sunt preferiţĭ elevii cei mai sĕracĭ şi mai bunĭ în studii. Masa se deschide cu 1 Octomvrie st. v. Pentru informaţiunĭ mai amĕnunţite, adresaţi-vĕ la direcţiunea şcólei comerciale sup. române din Braşov.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil Traian H. Pop.

Nr. 6646 –1904.

PUBLICAȚIUNE,

referitóre la prescrierea datoriei de dare întregĭ pro 1904.

De óre-ce prin publicarea dela Nr. 4848—1904 P. t. public solvent de dare s'a provocat, a se presenta în oficiul de dare cu libelele séu cólele lor de dare, pentru petrecerea datoriei de dare de pe anul curent, dér' o mare parte din solvențiĭ de dare n'aŭ corespuns acestei provocărĭ; de aceea prin presenta se provócă încă odată toțĭ solvențiĭ de dare, carĭ încă nu s'au presentat, ca cel mult în **8 ḑile**, adecă până la **22 August 1904**, sĕ se presente în acest oficiu, pentru a i se petrece în cărticică séu în cólă darea prescrisă; cel ce nu va urma. se espune la o pedépsă aspră pentru neobservarea bunei ordinĭ.

Brassó, 13 August 1904.

2—2,(1449) *Oficiul de dare orășenesc.*

Anunț de licitație.

In 29 și 30 August st. n. a. c. **se va vinde cu licitație** în localul casei de Zălóge, dela órele 8—11 a m. și dela 2—4 óre p. m **obiectele amanetate** în luna lui Iunie și Iulie 1903, până înclusive cu nr. 11504—1903, a căror termin a espirat și nu s'au rescumpĕrat

Obiectele carĭ se vor vinde sunt: **Giuvaericale, Ciasornice de aur și argint și alte scule de aramă, Cióie, Cositor, flanele, haine bărbătescĭ și femeiescĭ, Cisme, ghete și altele.**

Vêndarea se face cu banĭ gata.

Rĕscumpĕrarea séu înoirea amanetelor se póte face numai cu o ḑi înainte de licitație.

În ḑiua vêndăriĭ cu licitație nu se permite nicĭ într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó, 4 August 1904.

Oficiul cassei de amanete din Brașov

3—3.(1442)

Vinurile cele mai curente în PIVNIȚA ESZTERHAZY

sunt

1. **Zendriș** (Senereuș) 1 lit. **44** cr., (cel mai potrivit vin cu borviz.)
2. **Ménes - Magyaráder,** litru **36** și **40** cr., ambele soiurĭ sunt vinurĭ cu putere și bune de masă. Cel cu 36 cr. litru și cu borviz.
3. **Vin negru** 1 litru **50 cr.** de recomandat pentru sesonul de póme.
4. **Bakator** 1 litru **50 cr.** Calitate ce concuréză direct vinurile vechi.

NB. La cumpĕrare de 10 litri, litrul cu 4 cr. mai ieftin.

Wilh. Kopony.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se pot face orĭ și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

Mare **deposit de pânzărie** fabricat Schroll.

DESCHIDERE DE MAGAZIN!

Am onórea a aduce la cunoscința On. public, că **am deschis** pe piața din loc

Strada vămiĭ nr. 21.

sub firma mea protocolată la tribunal, un

Magazin de mode pentru dame și bărbațĭ.

Bogatul meu deposit **l'am asortat** cu cele mai nouă și moderne, **Stofe de rochiĭ** pentru Dame și pentru haine bărbătești, și cu **articolĭ de modă** ce cade în branșă acésta. astfel că pot satisface și cele mai exagerate cererĭ.

Apelând la sprijinul On. public și asigurând un serviciu din cele mai solide, rĕmân

cu tótă stima **FENYVESI M. LAJOS.**

Stofe englezescĭ pentru haine bărbătescĭ.

BLUSE de stofă și mătase.

Trusou pentru mirese.

Cea mai bună și eftină carte de limba maghiară, pentru școlele poporale române,

a apărut în editura lui **H. ZEIDNER** în Brașov:

nu tradusă din nemțesce, ci în Original, a 4 a ediție, care este rĕspândită în 80 000 esemplare:

Abecedar și întâia carte pentru deprinderea limbei maghiare în școlele poporale. Pe basa planului ministerial de învĕțământ, de *Francisc Koós*, inspector școl. în pens. și consilier regesc și *Vasile Goldiș*, prof. gimn. în pens. și secretar consis. 72 pag. Prețul legat, cor. —.40.

De acelașĭ autor:

A doua carte pentru deprinderea limbei maghiare, edit. II. 112 pag. Prețul legat. . . . . cor. —.50

(*Carte* aprobată de Inaltul ministeriu reg. ung. de culte și instrucțiune publică, prin ord. Nr. 2,285 - 894.)

La cerere se trimite catalogul cărților în editură gratis și franco.

Fabrica de țigle GALTZ, TEUTSCH & Comp

în Sânpetru.

Recomandă

Țigle cu margine (Dachfalzziegel)

bucata 2 klgr. 15 în m. ☐ mai departe: **țigle ordinare, cărămide, cărămiḑĭ de pardoseală, cărămiḑĭ de boltitură, cărămiḑĭ pentru coșurĭ, Scocurĭ de prima calitate.**

1—3.1457. **Contoarul Brașov, Têrgul boilor nr. 6.**

PUBLICARE.

Din partea **„Societățiĭ de lăptărie“** în Brașov se aduce la cunoscința On. public că **cu începere din 1 Septemvrie a. c. prețurile laptelui se vor urca** și anume din ḑiua aceia

1 litru lapte de bivoliță cu **24 b.**

1 „ „ „ vacă „ **20** „

se va vinde on. cumperătorĭ.

Societatea de lăptărie,

cu garanție nelimitată.

1—3.1454.

Fabrica c. r. priv. de **Mașinĭ** și **Motore,** BRAUNER & KLASEK Succ.

Se accepteză representanțĭ solidĭ în provincie. **Pețurĭ curente gratis** și franco.

IGN. EMIL LEWA—Viena.

Representanța generală și deposit

B. Dénes, Budapesta,

VI, Váczi körut 61. sz.

MOTORE de Vapor, Gaz, Benzin, Petrolin, 2—100 HP. Locomobile - Petrolin 2—25 HP. Instalație de gaz sugative. putere de cal (HP.) costă 2—5 banĭ pe óră. — Construcția cea mai modernă. — Forță motrice, cea mai bună și ieftina. — Cel mai ieftin izvor de aprovisionare.

Pentru morburĭ de stomac!

Celor ce prin recéță, înbuibare, mâncărĭ greu de mistuit, ferbințelĭ, prea recĭ, séu viață neregulată și'au tras un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cârcei, durerĭ, mistuire rea,

se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai mulțĭ anĭ cu efect bun

Vinul de buruenĭ (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich

Vinul de buruienĭ este preparat din buruienĭ excelente și vindecătóre cu vin bun, întăresce stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de buruienĭ delătură mistuirea rea, și ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de buruienĭ delătură morburile de stomac deja la început. De aceea să se folosécă de timpuriu. Simptome ca: **durerĭ de cap, râgăială, grețā, slăbiciune, vomare,** dispare adese-orĭ după folosirea a câteva sticle de vin de buruienĭ.

Constipația și urmările ei: **neastimpĕr, colică. bătaie de inimă, insomniă. congestiune la ficat, splină, hemoroide,** se delătură întrebuițând vinul de buruenĭ. Asemenea curăță din stomac materii stricăciose prin eșirea ușóră la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea fețeĭ, anemia, debilitatea

provin adeseorĭ din mistuire rea și din disposiție bolnăviciósă a ficatului. Persóne carĭ pătimesc **de lipsa de apetit, nervositate, durere de cap, insomnie,** tângesc cu încetul Vinul de buruenĭ dă impuls puterii de viață, Vinul de buruienĭ excită apetitul, ajută mistuirea și hrănesce, mișcă prefacerea substanțelor, alină nervii excitațĭ și produce vioiciune de viață.

Mulțime de scrisorĭ de mulțumire confirmă acestea.

Vin de buruienĭ se capĕtă în sticle à **3 cor.** și **4 cor.** **în farmaciile** din: Brașov, Săcele, Cristian, Rêșnov, Codlea, Țințarĭ, Helchiu, Bod, Feldióra, Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Papolcz, Zágon, Kovászna, Beresnyó, Sepsi-Szt.-György, Bolón, Nagyajta, Baroth, Miklosvár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kőhalom, Ugra, Kacza, Zsiberk, Lemnek, Báránykut, Boldogváros, Boholcz, Szásztyukos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Törcsvár, Vajdarecse, Voila, N.-Sink, Aiud, Panticeu, Kézdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și în tóte farmaciile din orașele micĭ și marĭ din Ardeal și din țerile strĕine. — Farmaciile din **Brașov**: a d-lor Heinrich G. **Obert**, Victor **Roth**, **Eugen Neustädter** la „Ingerul păzitor“, **Ferdinand Jekelius** la „Speranța“. — **Trimite** 3 séu mai multe sticle **cu prețurile originale** în orĭ și ce localitate din Austro Ungaria.

Sĕ se ferécsă de imitație.

Cerețĭ anume **Vin de buruienĭ a lui Hubert Ullrich.**

Vinul de buruienĭ al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 450·0, spirt de vin 100.0, Glicerin 100·0, Vin roșu 240·0, sirop de fragĭ 150·0, sirop de cireșe 320·0, fincen, anason, rădăcina helen, rădăcinĭ americane, rădăcinĭ de inzian, rădăcinĭ calmusa a. 10·0. Aceste părțĭ constitutive sĕ se amestece.

Țigle de Cement de acoperiș (Langfalz)

fórte resistente contra intemperiilor. Material ușor de acoperit și de durabilitate nețermurită.

Se capĕtă cu preț fórte ieftin la Fabrica PORTLAND-CEMENT din Brașov.